

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**REGISTRACIJA IN USTANOVITEV
ENOSEBNE DRUŽBE**

Urška Gutnik

Ljubljana, april 2011

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

REGISTRACIJA IN USTANOVITEV ENOOSEBNE DRUŽBE

Kandidatka: Urška Gutnik
Vpisna številka: 04031069
Študijski program: Visokošolski strokovni študijski program Javna uprava
Mentor: mag. Niko Abrahamsberg

Ljubljana, april 2011

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Urška Gutnik, študentka Visokošolskega strokovnega študijskega programa Javna uprava, z vpisno številko 04031069, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: Registracija in ustanovitev enoosebne družbe.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbel/-a, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbel/-a, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobil/-a vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisal/-a v predloženem delu,
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega / magistrskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala: prof. Lipovec Irena.

Ljubljana, april 2011

Podpis avtorice:

POVZETEK

Družba z omejeno odgovornostjo je kapitalska družba, katere osnovni kapital sestavljajo deleži družbenikov. Družba dobi lastnost pravne osebe z vpisom v sodni register. Od trenutka vpisa govorimo o pravnem subjektu. Družba z omejeno odgovornostjo za svoje obveznosti odgovarja z vsem svojim premoženjem, družbeniki pa za obveznosti družbe ne odgovarjajo.

Družba z omejeno odgovornostjo je v Sloveniji med gospodarskimi družbami najbolj pogosta pravnoorganizacijska oblika. Primerna je za opravljanje gospodarskih in negospodarskih dejavnosti. Organizirana je lahko tudi kot enoosebna družba z enim družbenikom. Ustanovijo jo lahko ena ali več fizičnih ali pravnih oseb s podpisom družbene pogodbe o ustanovitvi, overjene pri notarju. V pogodbi gre za dogovor o uresničevanju skupnega interesa družbenikov, najpogosteje za opravljanje pridobitne dejavnosti z namenom pridobivanja dobička.

Ključne besede: družba z omejeno odgovornostjo, osnovni kapital, družbenik, pravna oseba, sodni register, pravni subjekt, enoosebna družba.

SUMMARY

REGISTRATION AND ESTABLISHMENT SINGLE-PERSON COMPANIES

Limited liability company is a capital company, where company's initial capital is compounded by the shares of partners. The company becomes a property of a legal person, when it is recorded in the register of companies. From the moment of subscription in the register, the company is a legal entity. Limited liability company is responsible for all obligations with all its property while the partners are not responsible for the obligations to the company.

Limited liability company is in Slovenia the most common legal form of organisation, suitably to carrying out economic and non-commercial activities. It can be organised as a single-member company with one or more natural or legal persons, with a signature of a contract of partners about initial establishment, which must be verified by a notary. A contract contains agreement about implementation of gainful occupation, most frequently for financial gain.

Key words: limited liability company, company's initial capital, partner, legal person, register of companies, legal entity, single-member company.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA.....	ii
POVZETEK.....	iii
SUMMARY.....	iv
KAZALO.....	v
1 UVOD.....	1
2 GOSPODARSKE DRUŽBE.....	2
2.1 Pojem gospodarske družbe	2
2.2 Vrste gospodarskih družb.....	3
3 DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO	5
4 ENOOSEBNA DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO	6
4.1 Razvoj.....	6
4.2 Ustanovitev in vpis.....	7
4.3 Pravo EU in enoosebna družba z omejeno odgovornostjo	8
4.4 Temeljne značilnosti.....	11
4.4.1 Akt o ustanovitvi in vpis v sodni register	11
4.4.2 Osnovni kapital	14
4.5 Knjiga sklepov	18
4.5.1 Oseba, ki lahko zahteva overitev knjige sklepov	19
4.5.2 Pristojnosti notarja in Notarske zbornice Slovenije.....	19
4.5.3 Oblike knjige sklepov	21
4.5.4 Vodenje knjige sklepov	21
4.5.5 Elektronsko overjena knjiga sklepov.....	22
4.6 Stroški in hitrost postopka ustanovitve družbe	22
5 VRSTE REGISTROV IN INFORMATIZACIJA.....	26
5.1 Sodni register	26
5.2 Poslovni register	28
5.3 Sistem e-VEM	29
6 PRIMERJAVA ENOOSEBNE D. O. O. IN S. P.....	31
6.1 Temeljni statistični podatki.....	32
6.2 Sistem socialne varnosti	34
6.3 Prispevki za obvezna socialna zavarovanja	39
7 ZAKLJUČEK.....	41
LITERATURA IN VIRI.....	43

KAZALO PONAZORITEV

KAZALO SLIK

Slika 1: Akt o ustanovitvi	13
Slika 2: Notarsko potrdilo	20
Slika 3: Slikovni prikaz sestave Poslovnega registra Slovenije.....	29

KAZALO TABEL

Tabela 1: Razlike med s. p. in d. o. o.	32
Tabela 2: Število novoustanovljenih s. p. in d. o. o. v letih	33
Tabela 3: Število novoustanovljenih enoosebnih d. o. o. z eno fizično osebo kot ustanoviteljem v letih.....	33
Tabela 4: Število novoustanovljenih s. p. in d. o. o. v letih	34

SEZNAM KRATIC IN KRAJŠAV

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
D. O. O.	Družba z omejeno odgovornostjo
DDV	Davek na dodano vrednost
DURS	Davčni urad Republike Slovenije
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
JAPTI	Javna agencija Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije
NSZ	Notarska zbornica Slovenije
S. P.	Samostojni podjetnik
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah
ZPRS-1	Zakon o poslovnem registru Slovenije
ZSReg	Zakon o sodnem registru

1 UVOD

Temeljni namen in cilj tega diplomskega dela sta natančnejša predstavitev nekaterih vidikov družbe z omejeno odgovornostjo, še posebej družbe z omejeno odgovornostjo z enim družbenikom ali bolj popularno imenovane enoosebne d. o. o. Poleg glavne tematike, ki je omenjena že v naslovu diplomskega dela - ustanovitev in registracija - se bom v delu ukvarjala tudi z drugimi situacijami, kot je na primer razlika, ali ustanoviti enoosebno d. o. o. ali delovati kot samostojni podjetnik. To je v današnjem času množičnega odpiranja tovrstnih gospodarskih subjektov na našem območju, po mojem mnenju, izredno pomembno.

Ali bo fizična oseba izbrala eno ali drugo pravnoorganizacijsko obliko, je odvisno od mnogih dejavnikov. Pri izbiri je vsekakor potrebno upoštevati Zakon o gospodarskih družbah. Zelo pomembni dejavniki so tudi davčna obremenitev ustanovitelja, olajšave, ustanovitveni stroški, ustanovitveni kapital in drugo. Oseba, ki sama ustanavlja novo podjetje, mora presojati prednosti in slabosti posamezne možnosti z več vidikov in tako priti do zaključka, katera izbira je zanjo najboljša. Z diplomskim delom bi takim osebam želela pomagati k čim bolj racionalni in smotrni odločitvi.

Pri diplomski nalogi bom uporabila deskriptivno metodo s študijem domače in tuje literature. Uporabila bom še primerjalno metodo - za izvedbo primerjav ustanovitve, registracije in delovanja enoosebne d. o. o. in samostojnega podjetnika - ter statistično metodo - metodo za številčne prikaze.

Diplomsko delo sem razdelila na šest poglavij.

V prvem poglavju želim predstaviti, kaj so gospodarske družbe in katere vrste gospodarskih družb poznamo.

V drugem poglavju sem bolj podrobno opisala eno od vrst gospodarskih družb, to je družbo z omejeno odgovornostjo.

V tretjem poglavju sem opisala enoosebno družbo z omejeno odgovornostjo, njen razvoj, ustanovitev in vpis, temeljne značilnosti, kakšni so stroški in hitrost ustanovitve.

V petem poglavju sem opisala vrste registrov.

V zadnjem, šestem poglavju, pa sem primerjala enoosebno d. o. o. s samostojnim podjetnikom.

2 GOSPODARSKE DRUŽBE

2.1 POJEM GOSPODARSKE DRUŽBE

Najpomembnejši predpis na področju statusnega prava, ki opredeljuje in ureja organizacijo in delovanje gospodarskih družb, je Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1, Uradni list RS, št.42/2006).

Gospodarska družba je pravna skupnost ljudi, ki se ustanovi, organizira, deluje in preneha delovati v skladu s pravnimi normami. Ustanovitev, preoblikovanje in prenehanje delovanja družbe so vedno posledica določenega pravnega akta (Ivanjko in Kocbek, 1994, str. 77).

Po tem zakonu je gospodarska družba pravna oseba, ki na trgu opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Pridobitna dejavnost po tem zakonu je vsaka dejavnost, ki se opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička (ZGD-1, 3. člen).

Pri nastajanju, organiziranju in prenehanju družbe gre za pravno razmerje, zato morajo biti ob oblikovanju omenjenega pravnega razmerja izpolnjeni vsi splošni pogoji za nastanek pravnega posla. Pri nastanku družbe gre za civilnopravno razmerje, na podlagi katerega udeleženci pridobijo določene pravice, obveznosti in odgovornosti v zvezi z družbo in družbenim podjetjem.

Pri ustanavljanju posameznih oblik družb Zakon o gospodarskih družbah določa pogoje za ustanovitev družbe in s tem tudi pogoje za pridobitev statusa pravne osebe. Temeljni pogoj je vpis družbe v sodni register. Vpis v sodni register pomeni, da so bili izpolnjeni pogoji za ustanovitev posameznih oblik gospodarskih subjektov, zlasti družb.

Gospodarska družba ima vse značilnosti pravne osebe, kar pomeni, da:

- je lahko lastnik premičnin in nepremičnin, torej je nosilka lastninske pravice,
- lahko pridobiva pravice in obveznosti, sklepa pravne posle, torej vstopa v pravni promet,
- lahko toži ali pa je tožena, torej ima pasivno in aktivno legitimacijo v pravnem postopku.

Med statusnopravne značilnosti gospodarske družbe Ivanjko in Kocbek štejeta sestavine, po katerih se gospodarske družbe ločijo od drugih pravnih subjektov in ki imajo za pravni položaj družbe poseben pomen. Splošne so za vse gospodarske družbe, delno veljajo tudi za podjetnika posameznika:

- opravljanje dejavnosti,
- pravna osebnost in odgovornost za obveznosti,
- firma in sedež,
- zastopanje,
- registracija v sodnem registru,
- poslovna evidenca,
- sodelovanje delavca pri upravljanju,
- poslovna skrivnost.

Ivanjko in Kocbek definirata podjetje kot zbir nekega kapitala, namenjenega za opravljanje gospodarske dejavnosti v skladu z zakonom. Družba je po njiju nosilec podjetništva. Nadalje navajata, da je podjetje v kapitalističnih pravnih sistemih pojmovano kot sredstvo družbe in je družba pojavna oblika podjetja. Status pravne osebe je tu priznan družbi. V nasprotju s tem pa je, kot ugotavljata, v socialističnih sistemih pravo priznavalo status pravne osebe podjetju. V nadaljevanju ugotavljata še, da sodobne teorije obravnavajo podjetje kot skupnost vsega premoženja, organiziranega za izvajanje podjetniške dejavnosti. To pomeni, da družba ni podjetje, temveč da ima družba podjetje kot sredstvo za doseganje svojih ciljev. Družba je nosilec podjetništva in pravna oblika podjetja. Družba lahko obstaja brez podjetja, podjetje pa ne more obstajati brez družbe. Družbo definirata kot skupnost ljudi, ki so med seboj povezani na različne načine in na podlagi nekih skupnih interesov. Družbe se ustanovijo zaradi opravljanja neke pridobitne dejavnosti na trgu in imajo status pravne osebe, so gospodarske družbe v skladu s splošnimi določili ZGD-1.

2.2 VRSTE GOSPODARSKIH DRUŽB

Za gospodarske družbe je značilno, da:

1. nastanejo na podlagi določenega pravnega posla,
2. imajo status pravne osebe,
3. so registrirane,
4. imajo lastno organizacijo delovanja in upravljanja,
5. opravljajo pridobitno dejavnost na trgu,
6. je delovanje družbenikov skupno (Ivanjko in Kocbek, 1994, str. 77).

Najpomembnejša delitev gospodarskih družb je delitev na osebne družbe in na kapitalske družbe. Bistvena razlika med njimi je v odgovornosti družbenikov za obveznosti družbe. Pri osebnih družbah družbeniki za obveznosti družbe odgovarjajo z vsem svojim premoženjem (tudi osebnim), pri kapitalskih družbah pa za obveznosti družbe odgovarja družba s svojim premoženjem, medtem ko družbeniki za njene obveznosti ne odgovarjajo.

Vrste gospodarskih družb, ki se registrirajo v sodnem registru, so:

- **osebne družbe** - družba z neomejeno odgovornostjo (d.n.o.), komanditna družba (k.d.) in tiha družba;
- **kapitalske družbe** - družba z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), delniška družba (d.d.), komanditna delniška družba (k.d.d.) in evropska delniška družba (SE);
- **gospodarsko interesno združenje** - ustanovita ga lahko vsaj dve družbi oziroma podjetnika (ZGD-1, 563. člen).

Družbe se med seboj razlikujejo po osnovnih značilnostih:

- **družba z neomejeno odgovornostjo** je družba dveh ali več oseb, ki za obveznosti družbe odgovarjajo z vsem svojim premoženjem. (76. člen - Veliki komentar zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), 1. knjiga, 2006, str. 503);
- **komanditna družba** je družba dveh ali več oseb, v kateri je najmanj en družbenik odgovoren za obveznosti z vsem svojim premoženjem, (komplementar), medtem ko najmanj en družbenik ni odgovoren za obveznosti družbe (komanditist) (ZGD-1, 135. člen);
- **tiha družba** nastane s pogodbo, na podlagi katere tihi družbenik s premoženjskim vložkom v podjetje koga drugega pridobi pravico do udeležbe pri njegovem dobičku. Nosilec tihe družbe in en ali več tihih družbenikov se o svojih razmerjih svobodno dogovarjajo in morajo pri njihovem uresničevanju ravnati tako skrbno kot pri lastnih zadevah (ZGD-1, 158. člen);
- **družba z omejeno odgovornostjo** je družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Vrednost vložkov je lahko različna (ZGD-1, 471. člen);
- **delniška družba** je družba, ki ima osnovni kapital (osnovno glavnico) razdeljen na delnice. Delniška družba je svojim upnikom odgovorna za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem. Delničarji niso odgovorni za obveznosti družbe upnikom (ZGD-1, 168. člen);
- **komanditna delniška družba** je družba, pri kateri je najmanj en družbenik odgovoren za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem (komplementar), komanditni delničarji, ki imajo delež v osnovnem kapitalu, pa za obveznosti družbe do upnikov niso odgovorni (ZGD-1, 464. člen);
- **evropska delniška družba** je družba, ki za vpis v register uporablja določbe Zakona o gospodarskih družbah o vpisu delniške družbe v register (ZGD-1, 431. člen).

Z vpisom v primarni register oziroma evidenco pridobijo poslovni subjekti pravno legitimnost. To pomeni, da gospodarske družbe, ki so registrirane z vpisom v sodni register, lahko pričnejo sklepati pravne posle.

3 DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

ZGD-1 v 471. členu definira družbo z omejeno odgovornostjo z naslednjim besedilom:

(1) Družba z omejeno odgovornostjo je družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Vrednost vložkov je lahko različna.

(2) Na podlagi osnovnega vložka in sorazmerno z njegovo vrednostjo v osnovnem kapitalu pridobi družbenik svoj poslovni delež, ki je izražen v odstotkih. Vsak družbenik lahko ob ustanovitvi prispeva le en osnovni vložek in ima le en poslovni delež.

(3) Za poslovne deleže iz prejšnjega odstavka ni mogoče izdati vrednostnih papirjev, lahko pa družba izda družbeniku potrdilo kot dokazilo, da je imetnik poslovnega deleža.

Ivanjko in Kocbek v svojem delu Pravo družb opisujeta zgodovinski nastanek in pojem družbe z omejeno odgovornostjo kot rezultat delovanja osebnih in delniških družb, kjer se je v praksi pojavila potreba po ustanovitvi nečesa vmesnega, neke vmesne družbe med tema dvema tipoma družb. Šlo je predvsem za potrebo iz prakse, ki naj bi jo teorija rešila, saj je bila ustanovitev delniške družbe precej zapletena, istočasno pa se je pojavila tudi potreba po omejevanju odgovornosti za obveznosti družbe.

Krešo Puharič v svojem delu Gospodarsko pravo nekoliko drugače kot Ivanjko in Kocbek, mogoče nekoliko ožje, definira družbo z omejeno odgovornostjo kot dobro kombinacijo ustvarjalnega delovanja posameznika s podjetniško idejo v okviru neke organizacije, v tem primeru kapitalske organizacije.

Ivanko in Kocbek ugotavljata, da zakon ne predvideva nobenih posebnih omejitev glede ustanavljanja družbe z omejeno odgovornostjo, kar obenem pomeni, da jo lahko ustanovi tudi poslovno nesposobna fizična oseba, tuja fizična in pravna oseba. Ugotavljata še, da posebni predpisi določajo le omejitve glede dejavnosti.

4 ENOOSEBNA DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

V slovenskem pravu je enoosebna družba z omejeno odgovornostjo urejena v ZGD-1 v členih od 523 do 526. Zanimivo je, da zakon v teh členih v bistvu ne podaja natančnejše definicije enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo.

Po Ivanjku in Kocbeku je enoosebna družba z omejeno odgovornostjo posebna oblika upravljanja premoženja družbenika, nekaj vmesnega med podjetnikom posameznikom in »običajno družbo z omejeno odgovornostjo«. Od podjetnika se enoosebna družba po njunem mnenju loči po tem, da se šteje med pravne osebe oziroma da ustanovitelj oziroma edini družbenik te družbe ne odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem. Podjetnik posameznik pa za obveznosti družbe odgovarja z vsem svojim premoženjem.

Krešo Puharič v svojem delu omenja le, da enoosebno družbo z omejeno odgovornostjo lahko ustanovi tudi ena fizična ali pravna oseba. Zelo na kratko se dotika enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo tudi v delih, kjer se ukvarja z upravljanjem in prenehanjem take družbe.

Tudi Drago Mežnar ugotavlja podobnost med enoosebno družbo z omejeno odgovornostjo in samostojnim podjetnikom. Njemu bistveni kriterij, po katerem se razlikujeta, je v osebni odgovornosti družbenika, ki ga določa vloženi kapital, v nasprotju s podjetnikom posameznikom, ki odgovarja z vsem svojim premoženjem. Poleg še nekaterih kratkih stavkov, ki zadevajo sklepanje pravnih poslov in odločanje ustanovitelja oziroma edinega družbenika, se Mežnar ne ukvarja več z enoosebno družbo z omejeno odgovornostjo.

4.1 RAZVOJ

Čeprav se na prvi pogled zdi dokaj samoumevno, da lahko d. o. o. ustanovi samo ena fizična ali pravna oseba, zgodovina govori ravno nasprotno.

V razvoju prava gospodarskih subjektov zakonodaje številnih držav niso dopuščale možnosti ustanovitve d. o. o. samo z enim družbenikom, zato se je razširila praksa ustanavljanja družb s tako imenovanimi slamnatimi možmi oziroma družbeniki. Slednji so ob ustanovitvi družbe sicer prevzeli poslovne deleže, vendar pa so se z družbeno pogodbo zavezali takoj po vpisu ustanovitve družbe v pristojni register prenesti vse svoje poslovne deleže na enega družbenika. Tako je v pravnih redih, ki niso dovoljevali ustanavljanja enoosebnih družb, pač pa so po ustanovitvi družbe dopuščali združitve vseh poslovnih deležev v rokah enega družbenika, v praksi velikokrat takoj po ustanovitvi družbe prišlo do prenosa vseh poslovnih deležev s slamnatimi mož na »dejanskega ustanovitelja«, ki je

tako postal edini družbenik družbe. S tem so te zakonodaje uvedle možnost ustanovitve enoosebnih družb. Ustanovitev družbe s pomočjo slamnatih mož ni postala nedopustna, čeprav je v številnih primerih izgubila svoj praktičen pomen.

Vprašanje enoosebnih družb se je v praksi ves čas pojavljalo, predvsem v primerih, ko sta družbo ustanovila na primer dva družbenika, pa je eden od njiju umrl. V takih primerih je vendarle šlo za drugačen položaj, saj sta ob ustanovitvi družbe bila vedno prisotna najmanj dva družbenika in je šele pozneje prišlo do nastanka »enoosebne« družbe. Nekatere zakonodaje sedaj eksplicitno dopuščajo, da lahko že ob ustanovitvi družbe obstaja samo en družbenik.

Pravna teorija se je dolgo ukvarjala in se še vedno ukvarja z bistvom enoosebnih družb. O takih družbah se pojavljajo zelo različna stališča v pravni znanosti in tudi v pravni praksi. Predvsem ustanovitev in organiziranost enoosebne družbe odpirata številna vprašanja.

Tudi v okviru Evropske unije je bila šele leta 1989 sprejeta Direktiva št. 12 na področju prava družb za družbe z omejeno odgovornostjo z enim samim družbenikom. Do sprejetja te smernice je bilo ustanavljanje enoosebnih kapitalskih družb dovoljeno le na Danskem, v Franciji, na Nizozemskem, v Belgiji in v Nemčiji (Ratnik, 2002, str. 788).

V teoriji dolgo časa ni bilo mogoče ustanoviti družbe samo preko posamezne fizične ali pravne osebe. Veljalo je, da morata družbo ustanoviti vsaj dva ustanovitelja. Vendar je potreba prakse zahtevala drugačno ureditev.

4.2 USTANOVITEV IN VPIS

Posameznik se lahko odloči za ustanovitev d. o. o. z enim družbenikom, ker vidi v tem prednost pred drugimi oblikami, npr. pred samostojnim podjetnikom. Preden posameznik ustanovi družbo, mora imeti jasno začrtan cilj, ki ga želi doseči. Pomembno je, da razišče trg, na katerem želi poslovati, in možne tržne segmente. Tako bo lahko dobil pregled, ali bo njegova podjetniška ideja uspešna. Poleg tega mora ustanovitelj upoštevati še zakonska določila za ustanovitev d. o. o. z enim družbenikom.

Postopek ustanovitve družbe z omejeno odgovornostjo je določen v 471. do 479. členu Zakona o gospodarskih družbah, posebnosti družbe z enim družbenikom pa so določene v določilih od 523. do 526. člena. Družbo lahko ustanovi najmanj ena domača ali tuja pravna ali fizična oseba, ima pa lahko največ 50 družbenikov. Družba je ustanovljena, ko vsi družbeniki podpišejo družbeno pogodbo, ki mora biti sklenjena v obliki notarskega zapisa ali na obrazcu v pisni ali elektronski obliki z overjenimi podpisi. Družba postane pravna oseba z vpisom v Poslovni register Republike Slovenije, ki ga vodi Agencija RS za javnopravne evidence in storitve, na območju katere ima družba svoj sedež.

Če družbo ustanavlja le ena oseba (ustanovitelj), sprejme ta oseba akt o ustanovitvi na obrazcu VEM ali v obliki notarskega zapisa.

Veliki komentar Zakona o gospodarskih družbah pojasnjuje razliko med pogodbo in aktom, ki je v tem, da je prva izraz soglasne volje pogodbenih strank, v drugem primeru pa gre za enostransko voljo ustanovitelja. Vsebina obeh aktov mora biti smiselno enaka, torej taka, kot jo določa zakon.

Pravni posli, ki jih sklene edini družbenik v imenu družbe s samim seboj kot drugo pogodbeno stranko, morajo biti v pisni obliki. Vse odločitve, o katerih sicer odloča skupščina, sprejema edini družbenik samostojno (letna bilanca stanja, zahteva za vplačilo osnovnih vložkov, postavitev in odpoklic poslovodij, zastopanje družbe v sodnih postopkih zoper poslovodje, ...), pri čemer mora vse odločitve vpisovati v knjigo sklepov, ki jih potrdi notar, sicer ti sklepi nimajo učinka. Knjigo sklepov lahko edini družbenik vodi v pisni (papirna knjiga sklepov) ali v elektronski obliki (elektronska knjiga sklepov). Papirno knjigo mora potrditi notar. To stori tako, da družbeniku izroči potrjen izvod (prazne) knjige sklepov, ki ima oštevilčene strani (da se prepreči njihovo odstranjevanje). Način vodenja elektronske knjige sklepov je opisan v nadaljevanju naloge. Zanimivo je, da noben predpis ne določa, da bi bilo potrebno predlogu za vpis ustanovitve enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo priložiti dokaz o odprtju knjige sklepov.

Pred vpisom v register morajo ustanovitelji poleg družbene pogodbe oziroma akta o ustanovitvi skleniti tudi pogodbo o vodenju računa s poslovno banko ali hranilnico in vplačati osnovni kapital družbe. Če ustanovitelj pred prijavo družbe za vpis v register ni v celoti vplačal denarnega dela osnovnega vložka, mora za manjkajoči del zagotoviti družbi ustrezno varščino.

Ivanjko in Kocbek ugotavljata, da je v enoosebni družbi ustanovitelj oziroma edini družbenik tisti, ki upravlja in vodi družbo ter sklepa pravne posle, pri tem pa je dopustna tudi možnost, da sklepa pravne posle z lastno družbo, kar v praksi pomeni, da sklepa pravne posle sam s seboj. Vprašanje, ali je to etično, moralno ali poslovno sporno ali vsaj dvomljivo, se ne poglobljata. Je pa očitno pravno dopustno. Nadalje ugotavljata, da je edino, kar ustanovitelja pri vsem tem omejuje, dejstvo, da mora sklepe, na podlagi katerih odloča, vpisovati v knjigo sklepov. Sklepi, ki niso vpisani v knjigi sklepov, namreč niso pravno veljavni in nimajo proti tretjim osebam nobenega učinka.

4.3 PRAVO EU IN ENOSEBNA DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

Leta 1989 je Svet Evropske skupnosti sprejel dvanajsto direktivo št. 89/667/EGS s področja prava družb, ki se nanaša na enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo. Primarno direktiva ureja vprašanje dopustnosti enoosebnih družb z omejeno odgovornostjo, 6. člen pa predvideva njeno uporabo tudi za delniške družbe z enim ustanoviteljem, če pravo države članice predvideva tudi te.

Že sredi osemdesetih let je v okviru tedanje EGS nastal prvi predlog za poenotenje pravnih ureditev v zvezi z dopustnostjo ustanavljanja oziroma obstoja enoosebnih kapitalskih družb. Tedaj je bilo namreč dopustno enoosebne družbe ustanavljati le v nekaterih državah članicah. Drugod ustanavljanje enoosebnih družb ni bilo dovoljeno, poznejša združitve vseh deležev v rokah enega samega družbenika pa je imela lahko za posledico celo neomejeno osebno odgovornost edinega družbenika. Pri tem namen komisije Sveta EGS ni bil le poenotenje nacionalnih ureditev držav članic, ampak tudi ugoditev zahtevi po omejitvi odgovornosti posameznega podjetnika na sredstva, vložena v družbo.

Slaba stran enoosebnih družb namreč je, da nimajo notranjih nadzornih mehanizmov, ki bi edinemu družbeniku preprečevali zlorabo družbe za doseganje neupravičenih koristi in morebitno oškodovanje tretjih. Konkretno gre za neobstoj skupščine družbe kot kolektivnega organa in od imetnikov osnovnega kapitala vsaj delno neodvisnega nadzornega sveta, ki ju sicer poznajo kapitalske družbe. Oba sta pomemben element nadzora nad delom uprave, predvsem pa porok preglednosti delovanja družbe in s tem manjše verjetnosti zlorab. Navedena organa sta v enoosebnih družbah pod popolnim nadzorom edinega ustanovitelja - imetnika vseh deležev oziroma delnic, ki v družbi hkrati sprejema odločitve in jih tudi izvaja. Rešitev za vsaj delno zagotovitev preglednosti delovanja družbe oziroma varstvo tretjih oseb so naslednji mehanizmi:

- v sodni register vpisano dejstvo, da je imetnik vseh deležev le ena oseba, kar velja tudi za identiteto edinega družbenika,
- sprejemanje pisnih odločitev edinega družbenika, ki so sicer v pristojnosti skupščine družbe ter
- pisno sklepanje pogodb med edinim družbenikom in družbo, če družbe ne zastopa tretja oseba.

Direktiva tako poskuša zagotoviti čim širšo publiciteto stanja in delovanja v enoosebni družbi ter s tem preglednost dogajanja v družbi, kar daje tretjim osebam možnost, da se seznanijo s stanjem v družbi, preden z njo sklenejo posel. Ob navedenem direktiva dopušča, da države članice posebej uredijo in tudi sankcionirajo primere, ko je posamezna fizična oseba edini družbenik v več družbah ali ko je edini družbenik enoosebne družbe druga enoosebna družba. V posebnih primerih so države članice upravičene celo omejiti možnosti ustanavljanja enoosebnih družb ali določiti neomejeno osebno odgovornost edinega družbenika. Dodatno lahko države članice določijo tudi posebne ukrepe za zavarovanje tveganj, izhajajočih iz enoosebnih družb, in instrumente za zagotovitev vplačila celotnega osnovnega kapitala ali vsaj za zavarovanje vplačila. Cilj direktive je pravna ureditev specifičnega položaja enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo in delniške družbe z enim delničarjem, če je po pravu posamezne države ta dopustna. Možnost ustanavljanja delniških družb z enim samim ustanoviteljem je torej v rokah nacionalnih zakonodajalcev. Ob tem tudi za take delniške družbe veljajo vse določbe direktive, ki se, dotikajo naslednjih treh področij:

1. Publiciteta

Ne glede na to, ali delniška družba z enim delničarjem nastane s poznejšo združitvijo vseh delnic v rokah enega delničarja ali pa jo že ustanovi le en ustanovitelj, mora biti tako dejstvo razvidno iz sodnega registra, obenem pa je treba vpisati tudi identiteto edinega delničarja. Pri poznejši združitvi vseh delnic v rokah enega delničarja je torej treba spremeniti prejšnji vpis v register.

Direktiva ne zahteva publicitete tedaj, ko vse delnice kot lastne delnice pripadejo družbi in še enemu delničarju, kar pomeni, da bo družbo dejansko v celoti nadziral tak družbenik, ter tudi ne tedaj, ko deleži sicer pripadajo več delničarjem, vendar jih imajo vsi ti za račun enega izmed njih. Ni pa ovire, da države članice teh vprašanj ne bi uredile drugače.

2. Sprejemanje sklepov

Edini družbenik sam izvaja pristojnosti, ki jih ima skupščina družbe, zato je treba nujno doseči določeno stopnjo obličnosti sprejemanja sklepov in hkrati pristojnosti skupščine družbe ločiti od pristojnosti, ki jih imajo drugi organi družbe. Zagotoviti je treba tudi nadzor nad sprejemanjem sklepov, ki bi ga sicer imeli drugi organi družbe oziroma (manjšinski) delničarji. Direktiva zato določa, da morajo biti sklepi skupščine sprejeti v pisni obliki ali pa morajo biti vsebovani v aktih družbe. Seveda lahko države članice določijo posebno kvalificirano pisno obliko, jasno pa je, da morajo določati sankcije neupoštevanja obličnosti, ki jih direktiva ne predlaga, saj v nasprotnem primeru ne bo mogoče zagotoviti izvajanja opisane norme.

3. Posli med družbo in edinim delničarjem

V primeru, ko edini delničar oziroma družbenik sklepa posle z družbo, ki jo zastopa sam, prihaja do kolizije interesov med družbo in delničarjem oz. družbenikom. Za zavarovanje interesov od edinega delničarja zastopane družbe ter predvsem interesov tretjih oseb, direktiva določa, da morajo biti pravni posli, sklenjeni med družbo in edinim delničarjem, če jo ta zastopa sam, pisni oziroma vsebovani v aktih družbe.

Posebej velja poudariti, da se navedeno nanaša le na primere, ko edini družbenik družbo tudi sam zastopa, torej ko pogodbo podpiše v imenu družbe in tudi v lastnem imenu. Obličnost naj bi zagotavljala publiciteto in preglednost poslov ter tako preprečila zlorabe. Direktiva ne določa sankcij za primer nespoštovanja določene oblike, kar je torej predmet urejanja nacionalnega prava držav članic.

Sicer pa direktiva ne določa posebnosti glede ustanavljanja in delovanja delniških družb z enim delničarjem. To pomeni, da za vsa vprašanja, ki jih direktiva izrecno ne ureja, veljajo siceršnje določbe nacionalnih zakonodaj držav članic o delniški družbi (splošna pravila), če seveda nacionalne zakonodaje ne postavljajo še dodatnih, posebnih pravil v zvezi z delniškimi družbami z enim delničarjem (Trstenjak, 2002, str. 628).

4.4 TEMELJNE ZNAČILNOSTI

4.4.1 Akt o ustanovitvi in vpis v sodni register

Pri d. o. o., ki jo ustanovi ena sama oseba, sprejme slednja akt o ustanovitvi v obliki notarskega zapisa. Ta ni več obvezen, je pa še vedno dopusten. Akt o ustanovitvi je lahko tudi na posebnem obrazcu v pisni ali elektronski obliki. Minister, pristojen za gospodarstvo, predpiše obliko in vsebino posebnega obrazca.

Zakon eksplicitno ne določa obveznih sestavin akta, zato se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki določajo, kaj mora vsebovati pogodba, če družbo ustanovi več družbenikov.

Tako mora akt o ustanovitvi vsebovati:

1. navedbo imena in prebivališča oziroma firme in sedeža (edinega) družbenika,
2. firmo, sedež in dejavnost družbe,
3. navedbo zneska osnovnega kapitala in osnovnega vložka družbenika,
4. čas delovanja družbe, če je ustanovljena za določen čas,
5. morebitne obveznosti, ki jih ima družbenik do družbe poleg vplačila osnovnega vložka, in morebitne obveznosti družbe proti družbeniku.

Poleg naštetih obveznih sestavin lahko akt vsebuje še druge sestavine, na primer o vstopu novih družbenikov. Iz navedenega izhaja, da glede vsebine akta v primerjavi z družbeno pogodbo ni nobenih bistvenih posebnosti. Razlika med pogodbo in aktom o ustanovitvi je namreč samo v tem, da je prva izraz soglasne volje pogodbenih strank, v drugem primeru pa gre za enostransko voljo ustanovitelja.

Glede dejavnosti je na primer novela F starega zakona prinesla pozitivno spremembo, in sicer z določilom, da lahko družba začne opravljati dejavnost že, ko je vpisana v register. Samo tedaj, ko so v kakšnem drugem zakonu določeni še posebni pogoji za opravljanje določene dejavnosti, sme družba opravljati to dejavnost, ko izpolni s posebnim zakonom določene pogoje, oziroma če je za opravljanje določene dejavnosti potrebno dovoljenje oziroma odločba pristojnega organa, ko ta organ izda odločbo o tem, da družba izpolnjuje pogoje za opravljanje določene dejavnosti. (Ratnik, 2002, str. 790).

Določba za opravljanje dejavnosti ne postavlja več zahteve po vpisu dejavnosti v register in izpolnitev z zakonom določenih pogojev za opravljanje dejavnosti, kot je to določal zakon pred navedeno spremembo. Vse to je moral prej ugotoviti pristojni organ. Zdaj je dovolj vpis v register, razen že opisanih izjem.

S predlogom za vpis ustanovitve družbe se v register vpišejo tudi naslednji podatki:

1. firma in skrajšana firma, če je v družbeni pogodbi določeno, da družba posluje s skrajšano firmo,
2. sedež (kraj) in poslovni naslov,
3. pravnoorganizacijska oblika – družba z omejeno odgovornostjo,
4. datum ustanovitve, ki je enak datumu sklenitve akta o ustanovitvi d. o. o.,
5. v zvezi z družbenikom:
 - identifikacijski podatki,
 - vrsta in obseg odgovornosti za obveznosti družbe (ne odgovarja),
 - datum vstopa, ki je enak datumu ustanovitve,
6. v zvezi z osnovnim vložkom in poslovnim deležem:
 - nominalna višina osnovnega vložka v evrih,
 - poslovni delež, izražen v ulomku ali odstotku (100%),
7. v zvezi z osebami, pooblaščenimi za zastopanje družbe:
 - identifikacijski podatki,
 - tip zastopnika (poslovodja ali prokurist),
 - način zastopanja (samostojno ali skupno),
 - meje pooblastil za zastopanje, če v skladu z zakonom omejitvev pooblastila za zastopanje učinkuje proti tretjim osebam,
 - datum podelitve pooblastila,
8. čas trajanja družbe, če je ustanovljena za določen čas,
9. višina osnovnega kapitala.

Predlogu za vpis ustanovitve družbe z omejeno odgovornostjo je treba priložiti:

1. glede na obliko, v kateri je sklenjena družbena pogodba:
 - odprek notarskega zapisa, če je bil sprejet akt o ustanovitvi v obliki notarskega zapisa,
 - če se vložki vplačajo kot stvarni vložki:
 - poročilo o stvarnih vložkih,
 - listine o pravnih poslih, ki so bili opravljeni za pridobitev stvarnih vložkov,
 - poročilo pooblaščenega revizorja o vrednosti stvarnih vložkov, če znaša skupna vrednost osnovnega vložka, za katerega se dajejo stvarni vložki, več kot 100.000 EUR,
2. potrdilo banke, ki vodi račun družbe, da so bila v dobro tega računa prejeta nakazila denarnih vložkov, podatek o skupni višini vplačanih denarnih vložkov in izjava banke, da lahko družba z denarnim dobroimetjem na računu prosto razpolaga,
3. listine o imenovanju članov posloводства,
4. listino o varščini, ker družbo ustanavlja en ustanovitelj in denarni del vložka ni v celoti vplačan pred vložitvijo predloga za vpis v sodni register.

Domače fizične osebe (pooblaščenci, zastopniki in člani nadzornega sveta) dokazujejo identiteto tako, da v predlogu za vpis navedejo EMŠO, domače pravne osebe pa tako, da navedejo enotno identifikacijsko številko (ID) pravne osebe. Vsi subjekti, za katere zakon

določa, da se vpišejo v sodni register, so dolžni vložiti predlog za vpis ustanovitve in predlog za vpis sprememb podatkov, za katere zakon določa, da se vpišejo v sodni register. Na ta način je zagotovljeno, da sodni register opravlja svojo temeljno funkcijo javne knjige.

Slika 1: Akt o ustanovitvi

AKT O USTANOVITVI		
ki ga kot edini družbenik sprejme: [xx]		
in s tem ustanovi družbo z omejeno odgovornostjo z značilnostmi, določenimi v tem aktu.		
1. člen		
Firma družbe je: [xx] Skrajšana firma družbe je: [xx] Sedež družbe je: [xx]		
2. člen		
Dejavnosti/i družbe je/so:		
šifra dejavnosti [xx]	naziv dejavnosti [xx]	
3. člen		
(1) Osnovni kapital družbe znaša [xx] EUR.		
(2) Osnovni vložek edinega družbenika znaša [xx] EUR in na njegovi podlagi edini družbenik pridobi osnovni delež, ki predstavlja 100% osnovnega kapitala družbe.		
4. člen		
Družbenik vplača svoj osnovni vložek v denarju tako, da v dobro transakcijskega računa družbe nakaže denarni znesek, ki je enak znesku njegovega osnovnega vložka.		
Družbenik bo svoj osnovni vložek vplačal v celoti pred vložitvijo predloga za vpis družbe v sodni register.		
5. člen		
Družba ima enega ali več poslovodij. O številu in imenovanju poslovodij odloča edini družbenik. Če družbenik imenuje dva ali več poslovodij ti zastopajo družbo {samostojno / skupno}.		
6. člen		
Družba ima lahko enega ali več prokuristov. Prokurista imenuje edini družbenik. Če družbenik imenuje dva ali več prokuristov ti zastopajo družbo {samostojno / skupno}.		
7. člen		
Družba odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem. Za obveznosti družbe družbenik ne odgovarja.		
8. člen		
Ta akt je podpisan v treh enakih izvodih, od katerih je en izvod namenjen odprtju denarnega računa pri banki, en izvod pa vpisu družbe v sodni register.		
Dne {sistemski datum izdelave obrazca}		
Podpis družbenika:		

(podpis)		

Vir: Ministrstvo za javno upravo, 2008

4.4.2 Osnovni kapital

Temeljna funkcija osnovnega kapitala vsake družbe je, da v začetku poslovanja družbe ta kapital pomeni neko minimalno ekonomsko varnost in zagotovi upnikom, da bodo njihove terjatve, ki do te družbe obstajajo, tudi poravnane. Ker družba na začetku svojega obstoja premoženja še nima oziroma ga ne pridobiva in zato razpolaga samo z osnovnim kapitalom, katerega minimalni znesek za d. o. o. je določen, so upniki lahko prepričani, da premoženje družbe lahko znaša ob začetku poslovanja vsaj toliko, kolikor znaša njen osnovni kapital in da bo tako lahko svoje obveznosti, ki jih ima do upnikov, tudi poravnala.

Osnovni kapital d. o. o. mora znašati vsaj 7.500,00 EUR. Osnovni vložek edinega družbenika, ki tvori osnovni kapital je lahko zagotovljen v denarju ali kot stvarni vložek ali pa poljubno kombinirano.

Kogentna zakonska določba je, da mora tedaj, ko družbo ustanavlja več družbenikov, vsak od njih pred prijavo za vpis v register vplačati najmanj četrtno zneska osnovnega vložka. Vplačila denarnih vložkov morajo biti nakazana na bančni račun. Banka izda o depozitu denarnih vložkov potrdilo, ki mora vsebovati tudi izjavo banke, da lahko družba s sredstvi prosto razpolaga, za resničnost te izjave pa banka družbi odgovarja. Predmetno potrdilo banke skupaj z izjavo je ena od listin, ki jih je treba priložiti prijavi družbe za vpis v sodni register. Družbenik ni zavezan glede svojega denarnega (dela) osnovnega vložka dati več, kot je predpisano, pač pa mora za preostanek svojega vložka dati ustrezno jamstvo.

Za d. o. o. z več družbeniki zakon eksplicitno obravnava primere izključitve družbenika, ki zamuja z vplačilom osnovnega vložka oziroma njegovega dela. Ker velja za družbeno pogodbo pogodbeno svoboda, družbeniki lahko uredijo vprašanje o tem, kako bodo izvedena tista denarna vplačila, ki niso bila izvedena pred vpisom družbe v register. Lahko jih v skladu z določilom družbene pogodbe k temu pozove poslovodja družbe, pogodba pa lahko določa tudi, da so v določenem roku po ustanovitvi družbe zavezani vplačati vsak svoj denarni vložek oziroma njegov del.

Družbenikom, ki zamujajo z denarnim vplačilom, torej pošlje družba pisni poziv, da v roku, ki ne sme biti krajši od enega meseca, izpolnijo svojo obveznost, poleg tega pa jih obvesti, da bodo v nasprotnem primeru izključeni iz družbe. Gre za tako imenovani kaducitetni postopek, v katerem družbenikov delež zaradi neplačanega oziroma delno neplačanega osnovnega vložka zapade v korist družbe.

Stvarni vložki se morajo v celoti izročiti pred prijavo za vpis v register, izročeni pa morajo biti tako, da lahko poslovodja družbe z njimi prosto razpolaga. Kot stvarni vložek se lahko zagotovijo premičnine, nepremičnine, pravice in podjetje ali del podjetja, zakon pa šteje za stvarni vložek tudi plačilo za premoženjske predmete, ki jih je družba prevzela in ki jih družba prišteje družbenemu vložku. Njihova vrednost mora biti ugotovljiva, torej mora

imeti predmet stvarnega vložka neko objektivno določljivo tržno vrednost, ki jo strokovnjak lahko določi. Stvarni vložek mora biti ovrednoten, v akt je torej treba vnesti določen znesek, za katerega se daje stvarni vložek. Če je vrednost stvarnega vložka manjša in ne doseže vrednosti prevzetega osnovnega vložka, je družbenik namreč zavezan vplačati razliko v denarju. Kot stvarni vložki ali stvarni prevzem se lahko štejejo le tisti premoženjski predmeti ali pravice, katerih gospodarska vrednost je ugotovljiva (Ratnik, 2002, str. 790).

Za stvarni vložek lahko v podjetje vložimo stvar, ki se nanaša na našo dejavnost oziroma bo podjetju prinašala neke bodoče koristi. To pomeni, da lahko v podjetje vložimo kombi, kamion, delovni stroj, poslovni prostor, orodja, mize, stole, računalnike in drugo. Če imamo za stvar, ki jo želimo vložiti, račun, ki ni starejši od dveh mesecev, lahko vzamemo listino kot verodostojno za prikaz vrednosti vložka. Če je stvar starejša, je potrebno pridobiti dokaz, koliko je stvar realno vredna, če gre za večje vrednosti, pa je potrebna cenitev sodnega cenilca.

4.4.2.1 Varščina

Vprašanje je, kakšno varščino naj zagotovi edini družbenik, ki je v enoosebni d. o. o. po navadi tudi poslovodja družbe. V d. o. o. z več družbeniki varščina seveda ni potrebna, saj lahko družbenika, ki zamuja z vplačilom, drugi družbeniki iz družbe izključijo. V enoosebni d. o. o. edini družbenik seveda sebe ne bo izključil, je pa zato zavezan zagotoviti varščino, katere smisel je v tem, da se zagotovi plačilo manjkajočega dela osnovnega vložka družbenika.

Zakonska določba glede varščine je kogentne narave in je v ustanovitvenem aktu ni mogoče nadomestiti z milejšo ureditvijo ali je celo odpraviti. Zakon niti primeroma ne navaja oblike varščine niti ne vsebuje določb o tem, kako jo je treba zagotoviti. Upoštevajo se torej splošna pravila civilnega prava. Zakon prav tako ne pove ničesar o tem, ali lahko da varščino samo tretja oseba ali pa je lahko to tudi družbenik.

Če glede varščine analiziramo položaj družbenika ali tretje osebe pred vpisom družbe v register, razlike v njunem položaju pravzaprav ni. Ob predpostavki, da je upnik glede preostanka plačila denarnega dela osnovnega vložka družbenika družba, slednja pred vpisom v sodni register še ne obstaja, saj pridobi lastnost pravne osebe šele z vpisom v sodni register in je torej vpis družbe v register konstitutivnega pomena. Pred vpisom družbe v register pa samo slednji ugotavlja, ali je dana varščina zadosti trdna. Samo v pristojnosti registra je torej ocena oziroma mnenje, ali dana varščina zadostuje ali ne. Po vpisu družbe v sodni register med njima prav tako ni razlike. Z vpisom v sodni register postane družba pravna oseba, samostojni nosilec pravic in obveznosti, tako da v pravnem prometu samostojno nastopa. Njeno premoženje je ločeno od premoženja edinega družbenika. Če ob tem upoštevamo še, da je družbenik v enoosebni d. o. o. navadno tudi poslovodja družbe, si je v praksi nemogoče predstavljati, da bi družbenik kot poslovodja

družbe terjal samega sebe za vplačilo preostalega dela denarnega vložka. Če pa bi zahteval plačilo od tretje osebe, na primer od poroka, in bi tretja oseba tudi dejansko plačala, bi tako vstopila v položaj prejšnjega upnika, torej družbe. V takem primeru bi v naslednjem koraku porok zahteval od družbenika plačilo zneska, ki ga je sam plačal družbi. Do drugačnega položaja bi prišlo, če bi družbo po vpisu v sodni register v vseh pravnih poslih, ki bi bili sklenjeni med enoosebno d. o. o. in družbenikom, zastopal kolizijski zastopnik. Slednji bi v imenu družbe dejansko lahko zahteval vplačilo preostalega denarnega vložka edinega družbenika. Zakon eksplicitno govori, da za sklepanje poslov, ki jih sklene družbenik enoosebne d. o. o. z družbo, kolizijski zastopnik ni potreben.

Ena od možnih rešitev v zvezi z varščino je tudi položitev dragocenosti, na primer pri notarju, čeprav se v praksi to skoraj nikoli ne zgodi. Položitev manjkajočega denarnega zneska prav tako ni v navadi - iz preprostega razloga: manjkajoči znesek bi bil lahko takoj vplačan in varščina sploh ne bi bila potrebna.

Ko varščino da nekdo tretji in ne družbenik, je lahko to pisna izjava poroka ali pa tudi bančna garancija. Pri poročstvu glede osebe, ki nastopa kot porok, seveda ne more in ne sme biti dvoma niti o njeni plačilni sposobnosti niti o njeni pripravljenosti, da manjkajoči znesek tudi dejansko plača, če bi bilo potrebno. V praksi se kot dokaz o tem sodnemu registru poleg pisne izjave poroka predloži na primer potrdilo delodajalca poroka o njegovi plači ali pa izpisek iz zemljiške knjige o njegovem lastništvu na določenih nepremičninah, lahko pa tudi potrdilo o lastništvu vrednostnih papirjev oziroma poslovnih deležev, ki morajo seveda imeti tržno vrednost.

Bančna garancija v praksi skorajda ne pride v poštev, saj je vedno povezana z velikimi stroški, poleg tega pa bi banka zahtevala tudi jamstvo družbenika za znesek, ki bi bil naveden v garanciji, na primer s hipoteko.

Ne glede na to, kdo da varščino, je končno vprašanje vedno enako: kdo in kako bo izterjal preostanek denarnega osnovnega vložka v imenu družbe, ko bo ta že vpisana v sodni register. Tudi zemljiškooknjižni izpisek oziroma izjava delodajalca poroka je le »začasna« rešitev, saj ni nobenega jamstva, da porok svojih nepremičnin, glede katerih je z izpiskom izkazal lastništvo, ne bi odtujil ali ostal brez službe ali kako drugače ostal brez premoženja.

V ustanovitvenem aktu je potrebno v določbi o osnovnem kapitalu znesek manjkajočega denarnega plačila seveda natančno navesti, prav tako tudi obliko varščine in točne podatke o osebi, ki je varščino zagotovila oziroma dala.

Varščina pa ni potrebna le pri ustanovitvi d. o. o. v primeru, ko družbenik v celoti ne plača denarnega dela osnovnega vložka, ampak tudi tedaj, ko se v treh letih po vpisu družbe v register vsi poslovni deleži združijo v rokah enega samega družbenika ali poleg njega še v rokah družbe. V slednjem primeru je družbenik v treh mesecih po združitvi vseh poslovnih deležev v njegovih rokah zavezan v celoti vplačati vse zneske osnovnih vložkov ali

zagotoviti družbi ustrezno varščino. Pri tem je nepomembno vprašanje, ali je bila družba že ustanovljena kot enoosebna ali je v vmesnem času obstajala kot enoosebna d. o. o. in je šele pozneje pristopilo več družbenikov. Pomembno je le to, da je v določenem trenutku družba spet enoosebna in da denarni vložki vseh preostalih družbenikov vse do trenutka nastanka enoosebne d. o. o. niso bili v celoti vplačani. Družbenik ima za svojo odločitev torej na voljo tri mesece od dneva pridobitve zadnjega poslovnega deleža.

Smisel varščine pride do izraza takrat, ko je nad družbo uveden stečajni ali likvidacijski postopek. V stečajnem postopku se sredstva, ki gredo v stečajno maso, unovčijo s prodajo premoženja in izterjavo terjatev. Vse terjatve, ki jih ima družba – dolžnik v stečajnem postopku, je stečajni upravitelj zavezan izterjati. Poleg terjatev, ki izvirajo iz poslovanja dolžnika, je dolžnikova terjatev tudi nevplačan del denarnega vložka družbenika v enoosebni d. o. o., ki se ga je družbenik z aktom o ustanovitvi zavezal plačati. Šele takrat, ko je torej družba prezadolžena in je treba poplačati upnike, se pokaže, kako pomembna sta trdnost varščine in zagotovilo, da bo ta dejansko tudi plačana. Za likvidacijski postopek se smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za stečajni postopek, razen če zakon ne določa drugače (Ratnik, 2002, str. 791-794).

4.4.2.2 Povečanje osnovnega kapitala

V enoosebni d. o. o. ni skupščine družbenikov, saj o vseh relevantnih vprašanih odloča en sam družbenik. Če družbenik želi v družbi povečati osnovni kapital, sprejme o tem sklep, ki se vpiše v knjigo sklepov. Družbenik lahko poveča osnovni kapital z vložki ali kot povečanje osnovnega kapitala iz sredstev družbe. Za povečanje osnovnega kapitala z vložki se smiselno uporablja določba zakona o osnovnem kapitalu družbe ob njenem ustanavljanju, razen določbe, da mora biti tretjina osnovnega kapitala zagotovljena v denarju. Tako se osnovni kapital d. o. o. poveča samo s stvarnimi vložki, v slednjem primeru pa veljajo zakonske določbe o stvarnih vložkih glede ustanovitve družbe.

Za stvarni vložek pri povečanju osnovnega kapitala z vložki se šteje tudi konverzija terjatve družbenika, ki jo ima slednji do družbe. Družbenik za ta novi osnovni vložek oziroma poslovni delež, ki ga dobi na podlagi osnovnega vložka, namreč ne vplača nobenega denarnega vložka, ampak družbi prepusti svojo terjatev. Tako pride do zamenjave terjatve, ki jo ima družbenik do družbe, za nov poslovni delež družbenika. V teh primerih ne gre za povečanje premoženja družbe, ampak le za zmanjšanje njenih obveznosti.

ZGD-1 je ohranil pozitivno spremembo, ki jo je prinesla novela ZGD-F. Z vplačilom novih vložkov pridobi dosedanji družbenik nov samostojni poslovni delež. Če pa gre za povečanje osnovnega kapitala družbe iz sredstev družbe, se poslovni delež dosedanjega družbenika poveča v sorazmerju z njegovim poslovnim deležem v dotedanjem osnovnem kapitalu. Glede povečanja osnovnega kapitala iz sredstev družbe se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki veljajo v takem primeru za delniško družbo.

Novost, ki jo je prinesla novela zakona je tudi ta, da se osnovni kapital družbe lahko poveča, ne le na podlagi letne bilance stanja družbe, ampak tudi na podlagi vmesne bilance, ki pa mora biti sestavljena v skladu z določbami zakona. Povečanje osnovnega kapitala družbe iz sredstev družbe ni dopustno, če je v bilanci stanja, ki je podlaga za preoblikovanje, izkazana prenesena izguba oziroma čista izguba poslovnega leta.

Vprašanje, ki se zastavi pri povečanju osnovnega kapitala z vložki pri enoosebni d. o. o., je, ali lahko družbenik sprejme tak sklep, četudi njegov preostali del denarnega vložka od ustanovitve d. o. o. do trenutka sklepa o povečanju osnovnega kapitala ni bil vplačan, je pa zanj v skladu z zakonom bila dana varščina. O tem zakon glede d. o. o. ne pove ničesar, medtem ko za d.d. eksplicitno določa, da osnovnega kapitala z vložki ni mogoče povečati, dokler dotedanji vložki niso v celoti plačani. Izjema je primer, če je ostal nevplačan le neznatni znesek. Za d. o. o. velja pogodbeni svoboda in fleksibilnost vseh razmerij med družbeniki. Tako se lahko v d. o. o. poveča osnovni kapital z vložki ne glede na to, ali gre za d. o. o. z več družbeniki ali za enoosebno d. o. o., tudi če dotedanji osnovni vložki še niso v celoti vplačani. Čeprav velja za enoosebno d. o. o. določena posebnost, ki jo zakon tudi natančno opredeljuje, zakon zanjo glede povečanja osnovnega kapitala z vložki ne predpisuje izpolnjevanja strožjih pogojev ali dodatnih zahtev kot za d. o. o. z več družbeniki. Zato ni zadržkov, da družbenik v enoosebni d. o. o. ne bi povečal osnovnega kapitala z vložki, čeprav svojega dotedanjega vložka še ni v celoti plačal (Ratnik, 2002, str. 794-795).

4.5 KNJIGA SKLEPOV

Edini družbenik samostojno odloča o vseh vprašanjih, o katerih odloča v d. o. o. z več družbeniki skupščina družbenikov. Družbeniki v d. o. o. odločajo na primer o sprejetju letne bilance stanja in izkaza uspeha in o razdelitvi dobička o postavitvi in odpoklicu poslovodij, o postavitvi prokurista in poslovnega pooblaščenca ter o drugih zadevah, ki jih določa zakon. V enoosebni d. o. o. lahko družbenik kadarkoli sprejema kakršnekoli sklepe. Za sprejem sklepov ni potrebna določitev vnaprejšnjega dnevnega reda in vabilo drugim družbenikom, kot to velja za družbenike v večosebni d. o. o. Vse odločitve mora družbenik vpisovati v knjigo sklepov, ki jo potrdi notar najpozneje do vpisa družbe v register. Če sklepi niso vpisani v knjigo sklepov, nimajo pravnega učinka. Podrobnejši način vodenja knjige sklepov določi notarska zbornica v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje. Slednja določba je bila v zakonu uvedena šele z novelo. Vse do sprejetja novele je bilo področje knjige sklepov pri enoosebnih družbah precej neurejeno.

Čeprav zakon eksplicitno določa, da mora biti knjiga sklepov potrjena najpozneje do vpisa družbe v sodni register, v praksi ni bilo ravno tako. Nekatere knjige sklepov so bile dejansko knjige, v nekaterih primerih pa je knjigo sklepov pomenil kar tako ali drugače povezan snop papirja (Ratnik, 2002, str. 795-796).

4.5.1 Oseba, ki lahko zahteva overitev knjige sklepov

Pravilnik o overitvi določa, da je oseba, ki lahko zahteva overitev knjige sklepov:

- a) edini družbenik,
- b) poslovodja ali prokurist družbe,
- c) pooblaščenec ene od teh oseb, ki pa se mora izkazati s pooblastilom, na katerem je podpis edinega družbenika ali poslovodje notarsko overjen.

Zahteva katerekoli od zgoraj navedenih oseb mora biti podana pred vpisom družbe v register. Preden se knjiga sklepov overi oziroma potrdi, mora stranka podati v pisni obliki eno izmed naslednjih izjav:

- da družba še nima overjene knjige sklepov,
- da so vse strani knjige sklepov v fizični obliki, ki je bila že overjena, izpolnjene,
- da je knjiga sklepov, ki je bila že overjena, izgubljena ali uničena.

V zadnjih dveh primerih mora predmetna izjava vsebovati tudi navedbo notarja, ki je knjigo sklepov overil, ter datum in številko overitve. Predmetna izjava, ki jo podpiše ena od zgoraj navedenih oseb, se hrani v spisu notarja, ki je knjigo sklepov overil. Če stranka ne poda take izjave, notar odkloni overitev knjige sklepov.

4.5.2 Pristojnosti notarja in Notarske zbornice Slovenije

Preden notar overi knjigo sklepov, opravi pri Notarski zbornici Slovenije, ki vodi seznam overitev knjig sklepov enoosebnih d. o. o., poizvedbo o tem, ali je knjiga sklepov določene družbe že vpisana v ta seznam. Če je knjiga sklepov uničena ali izgubljena ali pa so vse strani knjige sklepov v fizični obliki izpolnjene, bo notar overil knjigo sklepov, seveda ob predpostavki, da je upravičena stranka podala izjavo v skladu s pravilnikom. Do notarske overitve knjige sklepov pa ne bo prišlo, če stranka ne bo podala potrebne izjave ali če bo notar ugotovil, da je overitev knjige sklepov že vpisana v seznam (Ratnik, 2002, str. 796).

Slika 2: Notarsko potrdilo

<p>Opr. št.: SV.../...</p> <p style="text-align: center;">Notarsko potrdilo</p> <p>Potrjujem, da ima knjiga sklepov družbe z enim družbenikom ... (navedba firme in sedeža družbe) ... na dan ... (datum izdaje notarskega potrdila) ..., (navedba števila strani) ..., oštevilčenih strani. Pred izdajo tega notarskega potrdila je edini družbenik oziroma poslovodja navedene družbe z enim družbenikom podal eno od naslednjih izjav (obkroži se ustrezna izjava):</p> <ul style="list-style-type: none">- da družba še nima overjene knjige sklepov,- da so vse strani knjige sklepov v fizični obliki, ki je bila že overjena (z navedbo notarja, datuma ter številke overitve) izpolnjene,- da se je knjiga sklepov, ki je bila že overjena (z navedbo notarja, datuma ter številke overitve) izgubila ali uničila. <p>Kraj in datum izdaje notarskega potrdila</p> <p style="text-align: right;">Navedba notarja z njegovim žigom in podpisom</p>

Vir: Pravilnik o overitvi in vodenju knjige sklepov družbe z enim družbenikom, Uradni list RS 111/2006.

Seznam, ki se vodi pri Notarski zbornici Slovenije, vsebuje:

- firmo in skrajšano firmo družbe,
- priimek in ime notarja, ki je overil knjigo sklepov,
- zaporedno številko v splošnem vpisniku, v katerega je vpisano notarsko potrdilo,
- datum izdaje notarskega potrdila,
- matično številko družbe,
- datum vnosa v seznam,
- zaporedno številko vnosa v seznam,
- obliko knjige sklepov (elektronska ali fizična).

Čeprav zakon določa, da mora biti knjiga sklepov s strani notarja potrjena najpozneje do vpisa v register, pa pravilnik rešuje tudi primere tistih že ustanovljenih in obstoječih enoosebnih d. o. o., ki knjige sklepov še nimajo. Za te primere zakon določa, da lahko na zahtevo stranke notar potrdi knjigo sklepov tudi po vpisu družbe v sodni register, če upravičena oseba poda izjavo, da družba še nima knjige sklepov ali pa se je ta uničila oziroma izgubila ali je polna.

Glede na to, ali notar overi knjigo sklepov enoosebne d. o. o. pred vpisom v sodni register ali po njem, določa pravilnik tudi različne roke za notarjevo obvestilo Notarski zbornici Slovenije o overitvi knjige sklepov. Za prvi primer je določen rok dveh mesecev od dneva vpisa družbe v sodni register. Matično številko družbe pridobi družba šele z vpisom v sodni register, zato se šele potem, ko je družba tudi vpisana, overitev knjige sklepov vpiše tudi v seznam pri Notarski zbornici Slovenije. Ko notar overi knjigo sklepov obstoječe družbe,

obvesti Notarsko zbornico Slovenije o tem v 8 dneh od izdaje notarskega potrdila o overitvi knjige sklepov.

Ko notar v skladu z zakonom potrjuje sklep edinega družbenika o spremembi akta družbe, lahko v notarskem zapisniku o potrditvi sklepa potrdi tudi, da je sklep o spremembi akta vpisan v knjigo sklepov. Vendar pa lahko to potrdi le, če vpis sklepa v knjigo sklepov neposredno tudi ugotovi.

Uredba o vpisu družb in drugih pravnih oseb v sodni register to notarjevo odločitev določa kot njegovo obveznost, saj pove, da je sklep edinega družbenika o spremembi akta o ustanovitvi potrebno predložiti v notarsko overjenem prepisu notarskega zapisnika o potrditvi sklepa družbenika, v katerem je notar potrdil, da je sklep vpisan v knjigo sklepov. Ko gre za sklepe edinega družbenika o drugih vprašanjih, je take sklepe treba predložiti z vpogledom ali notarsko overjenim prepisom iz knjige sklepov.

4.5.3 Oblike knjige sklepov

Knjiga sklepov lahko obstaja v fizični ali elektronski obliki.

Knjigo sklepov v fizični obliki, katere strani so oštevilčene z zaporednimi števkami, listi knjige pa so prešiti z vrvico, je založila Notarska zbornica Slovenije. Na vsaki strani te knjige je tudi znak Notarske zbornice Slovenije, vsebuje pa najmanj petdeset listov. Format knjige sklepov je A4.

Prav tako je vzpostavljena posebna dokumentirana baza za vodenje knjig sklepov v elektronski obliki. Ta mora biti organizirana tako, da je mogoč vnos sklepov za vsako enoosebno d. o. o. posebej. V tako oblikovano elektronsko knjigo sklepov lahko družba zaporedoma vpisuje nove sklepe, bere in izpisuje že vpisane sklepe, ne more pa brisati ali spreminjati sklepov in drugih podatkov iz te knjige.

4.5.4 Vodenje knjige sklepov

Če se knjiga vodi v fizični obliki, se sklepi vpisujejo na vsako stran knjige, in sicer po časovnem zaporedju sprejema posameznega sklepa, vpis pa mora vsebovati datum sprejema sklepa in njegovo vsebino.

Pri vodenju knjige sklepov v elektronski obliki se sklepi s pomočjo kvalificiranega potrdila za varen elektronski podpis vpisujejo v dokumentarno bazo na strežniku Centra Vlade RS za informatiko.

4.5.5 Elektronsko overjena knjiga sklepov

Po sprejetju Pravilnika o overitvi in vodenju knjige sklepov družbe z enim družbenikom je Vlada Republike Slovenije uvedla projekt e-notar, ki omogoča notarjem, da overijo knjigo sklepov za potrebe strank tudi v elektronski obliki. Tako je z uporabo informacijskega sistema notarjem omogočena vzpostavitev elektronsko overjene knjige sklepov. Omogočeno je tudi centralno preverjanje obstoja overjene knjige sklepov. Preverjanje je mogoče za fizične knjige sklepov in za knjige sklepov v elektronski obliki. Stranke, ki so družbeniki ali poslovodje enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo, in pooblaščenci teh oseb lahko varno vpisujejo sklepe v elektronsko knjigo sklepov ne glede na čas in prostor. Poleg tega jim je omogočen tudi enostaven in učinkovit pregled nad vpisanimi sklepi v elektronsko knjigo sklepov. Elektronsko knjigo sklepov lahko odpre le notar.

4.6 STROŠKI IN HITROST POSTOPKA USTANOVITVE DRUŽBE

Na podlagi člena 49 Pogodbe o delovanju Evropske unije načelo pravice do ustanavljanja podjetnikom omogoča, da ustanovijo podjetje v katerikoli državi članici EU. Evropska unija si s storitvijo »vse na enem mestu« prizadeva za lažji, hitrejši in cenejši postopek ustanovitve novega podjetja. Evropska direktiva o storitvah, ki jo morajo vse države EU v celoti izvajati od konca leta 2009, zahteva poenostavitev vseh postopkov v zvezi z začetkom izvajanja in z izvajanjem storitvene dejavnosti. Tako mora biti podjetjem in posameznikom, ki zagotavljajo storitve, od konca leta 2009 omogočeno, da vse potrebne postopke, kot so pridobitev in odobritev dovoljenj ter okoljskih licenc, opravijo v okviru enotnih kontaktnih točk, in sicer na daljavo in v elektronski obliki.

Vlade držav članic so se dogovorile, da do konca leta 2007:

- novim podjetjem omogočijo storitev »vse na enem mestu«, da bodo podjetniki lahko vse zahtevane postopke, kot so na primer registracija, davki, DDV in socialna varnost, opravili pri enotni upravni kontaktni točki, in sicer fizično (v pisarni) ali virtualno (na spletu) oziroma oboje;
- skrajšajo čas, potreben za registracijo novega podjetja, na teden dni;
- znižajo stroške za ustanovitev novega podjetja.

Čeprav so države na tem področju dosegle znaten napredek, so med njimi še vedno velike razlike.

Evropski svet je decembra 2008 sprejel evropski načrt Komisije za oživitev gospodarstva, ki zahteva dodatne poenostavitve postopka ustanovitve podjetja, in sicer:

- v celoti je treba odpraviti stroške za ustanovitev podjetja;
- čas, potreben za ustanovitev podjetja, je treba skrajšati na 3 dni;
- države morajo novim podjetjem zagotoviti storitev »vse na enem mestu«.

V Sloveniji je brezplačen enostavni postopek ustanovitve d. o. o. Enostavni postopek registracije d. o. o. je tisti, pri katerem družbeniki vplačajo osnovni kapital v celoti v denarju in hkrati ne želijo vnesti nobenih posebnosti (dodatnih členov) v akt o ustanovitvi ali družbeno pogodbo. To pomeni, da se v celoti strinjajo z aktom o ustanovitvi oziroma družbeno pogodbo, ki jo je za namene brezplačnih ustanovitev podjetij pripravilo sodišče.

- Enostavni postopek lahko izvedemo za enoosebne d. o. o. (en ustanovitelj) in za večosebne d. o. o. (več ustanoviteljev).
- Brezplačen postopek registracije lahko izvede domača ali tuja fizična ali pravna oseba (slovenski ali tuji državljan oziroma slovensko ali tuje podjetje).

Ob ustanovitvi d. o. o. za ves postopek na točki VEM potrebujemo največ 30 minut. Nato se ustanovitelju izroči akt o ustanovitvi oziroma družbeno pogodbo, ki jo mora le-ta predložiti izbrani banki ob odprtju začasnega računa, kamor se položi osnovni oziroma ustanovni kapital (7.500 EUR). Celoten postopek je brezplačen.

Postopek brezplačne in hitre ustanovitve d. o. o.

1. Dogovor o terminu

Potrebna je rezervacija termina na določeni točki VEM , če to na točki zahtevajo.

2. Izvedba postopka registracije D. O. O.

Pri postopku registracije d. o. o. (podajanje podatkov za pripravo dokumentacije) lahko na točki VEM sodeluje le eden izmed ustanoviteljev, direktorjev oziroma prokuristov ali pisno pooblaščen oseba, ki mora s seboj prinesiti le osebni dokument. Ko je dokumentacija pripravljena, se morajo vse vpletene osebe (preostali ustanovitelji in zastopniki) osebno zglasiti na točki VEM in ob predložitvi osebnega dokumenta podpisati pripravljeno dokumentacijo.

Postopki potekajo različno, če je ustanovitelj:

- a) domača pravna oseba (podjetje ustanavlja podjetje)
 - Na točki VEM mora pripravljene dokumente podpisati direktor matičnega podjetja. Če je direktorjev več in zastopajo podjetje posamično, je podpisnik le eden izmed njih.
- b) tuja fizična oseba
Predložiti mora:
 - tuji osebni dokument (potni list),
 - slovensko davčno številko (potrdilo o davčni številki) ali EMŠO.
- c) tuja pravna oseba (tuje podjetje ustanavlja podjetje)
Predložiti mora:
 - slovensko davčno številko za tuje matično podjetje, ki želi v Sloveniji ustanoviti podjetje ,

- izpisek iz matičnega registra podjetij za tuje matično podjetje – kratka verzija – , preveden v slovenščino pri sodnem prevajalcu,
- osebne dokumente ustanoviteljev in zastopnikov; če so zastopniki tujci, potrebujejo tudi oni slovenske davčne številke.

Podatki, ki so potrebni pri ustanavljanju d. o. o.:

a) Podatki o ustanoviteljih:

- ime,
- priimek,
- EMŠO (davčna številka, če so ustanovitelji tuje fizične in pravne osebe),
- delež v kapitalu (100 %, 50 %, 1/3).

b) Podatki o zastopnikih:

- ime,
- priimek,
- EMŠO (davčna številka, če so ustanovitelji tuje pravne ali fizične osebe),
- vrsta zastopnika (direktor ali prokurist).

Vsako podjetje mora določiti vsaj enega direktorja.

c) Podatek o popolnem imenu/firmi podjetja:

- primeri:
- DATA, družba za promet blaga in storitev, d. o. o.
- Sonček, osebne storitve, d. o. o.

d) Podatki o tem, kje bo naslov podjetja (sedež):

- ulica,
- hišna številka,
- naselje.

e) Podatke o tem, s čim se bo podjetje ukvarjalo (dejavnost)

- Dejavnost podjetja je iz standardne klasifikacije dejavnosti, 2008 (vpisuje se petmestna šifra).

f) Napoved prihodkov in odhodkov za DURS

- Napovedati je treba prihodke in odhodke za tekoče leto in morebitno izgubo ali dobiček. Če je napovedan dobiček, je treba plačati akontacijo davka na dobiček (torej plačati davek vnaprej). Če je napovedana izguba, bo morebitni davek plačan naenkrat po oddaji letnih poročil.

Na točki VEM pripravijo dokumentacijo, ki je potrebna za ustanovitev podjetja, in sicer:

- akt o ustanovitvi/družbena pogodba,
- sklep o določitvi poslovnega naslova,
- sklep o določitvi zastopnikov,
- izjavo o imenovanju (za vsakega zastopnika posebej - strinjanje zastopnika, da nastopi funkcijo direktorja ali prokurista),
- izjavo družbenika (za vsakega ustanovitelja posebej - ustanovitelj izjavlja, da nima neporavnanih obveznosti do države iz prejšnjih poslovanj),
- obrazec za priglasitev na DURS.

3. Sklep o registraciji

Na sklep o registraciji je treba počakati nekaj dni po oddaji vloge na sodišče. Povprečno so vloge rešene v štirih dneh. Davčno številko novega podjetja prejmemo hkrati s sklepom o registraciji.

Za poslovanje po ustanovitvi je podjetniku v Sloveniji, poleg evropskih sredstev v raznih oblikah, na voljo kar nekaj virov finančnih sredstev. Večinoma sledijo namenu načrtnega vzpostavljanja podjetništvu prijaznejšega okolja. Pravno podlago tem prizadevanjem daje Zakon o podpornem okolju za podjetništvo, izvedbeno oporo pa Program za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007-2013. Eden od temeljnih ciljev zakona je vzpostavitev ugodnega finančnega okolja. Glavni izvajalec teh nalog je Slovenski podjetniški sklad – SPS.

Njegove naloge so:

- zagotavljanje storitev in začetnega kapitala za hitrejše uveljavljanje novih podjetij z neposrednimi spodbudami za začetno financiranje podjetniških projektov v fazi nastajanja in zagona podjetij,
- zagotavljanje ugodnejših virov financiranja za razvojne naložbe podjetij s subvencijami, ugodnimi finančnimi viri in garancijami,
- spodbujanje zasebnih vlaganj in financiranja podjetniških projektov v vseh fazah razvoja z lastniškim kapitalom, z zagotavljanjem ugodnih kreditnih virov in garancij za investitorje.

5 VRSTE REGISTROV IN INFORMATIZACIJA

5.1 SODNI REGISTER

Sodni register je pri nas in tudi zunaj naših meja javna knjiga, ki je na vpogled vsem zainteresiranim. Vsebuje podatke o glavnih statusnih značilnostih vpisanih subjektov in podatke, pomembne za pravni promet, s čimer se utrjuje pravna varnost v poslovnem prometu (Puharič, 1995, str. 70).

Sodni register je primarni register za subjekte vpisa, kot so družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba, družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba, komanditna delniška družba, evropska delniška družba, gospodarsko interesno združenje, podružnica tujega podjetja, zadruga, evropska zadruga, zavod, skupnost zavodov, javni sklad, javna agencija ter druge pravne ali fizične osebe, za katere zakon določa, da se vpišejo v sodni register.

Pravno podlago za vpis gospodarske družbe v sodni register predstavlja Zakon o gospodarskih družbah, za vodenje sodnega registra pa Zakon o sodnem registru. Postopki vpisa in vpogleda v podatke so določeni tudi v podzakonskih aktih, kot so Pravilnik o načinu vodenja sodnega registra, Uredba o vpisu družb in drugih pravnih oseb v sodni register, Pravilnik o obrazcih predlogov za vpis podatkov v sodni register, Pravilnik o elektronskem dostopu do podatkov, vpisanih v sodni register ter Tarifa o nadomestilu za uporabo centralne informatizirane baze sodnega registra in drugi stroški predlagatelja oziroma uporabnika centralne informatizirane baze sodnega registra. Sodni register ureja tudi Zakon o finančnem poslovanju podjetij, pri odločanju pa mora sodišče upoštevati še zakonodajo s področja bank, zavarovalnic, detektivskih dejavnosti, tujcev, Zakon o overitvi listin v mednarodnem prometu, Pravilnik o uradnih prevodih listin v druge jezike. Sodni register se vodi na enajstih okrožnih sodiščih, ki so praviloma pristojna le za vpis poslovnih subjektov s sedežem na njihovem območju.

Vpis v sodni register pomeni, da so bili izpolnjeni pogoji za ustanovitev posameznih oblik gospodarskih subjektov, zlasti družb. Sodni register je sestavljen iz glavne knjige in zbirke listin. Glavna knjiga je namenjena vpisu in objavi podatkov o pravno pomembnih dejstvih, za katere zakon določa, da se vpišejo v sodni register. Zbirko listin sestavljajo listine, na podlagi katerih je bil opravljen vpis posameznega pravno pomembnega dejstva ali za katere zakon določa, da se predložijo registrskemu sodišču.

Sodni register je organiziran po naslednjih načelih:

- načelo obveznega vpisa v sodni register, kar pomeni, da mora biti vsaka gospodarska družba vpisana v sodni register,

- načelo javnosti, kar pomeni, da so podatki javni, vsakdo jih sme pregledovati, prepisovati in zahtevati izpiske,
- načelo zaupanja, kar pomeni, da ne more biti oškodovan tisti, ki se v dobri veri zanese na vpisane podatke v sodnem registru,
- načelo ažurnosti, kar pomeni, da morajo biti vsa novonastala dejstva oziroma podatki vpisani v sodni register v določenem roku.

Vrste vpisov v sodni register:

V registrskem pravu poznamo različne vpise glede na njihov pomen in značaj ter posledice, ki so vezane na vpis v sodni register. Tako imamo dokončne (konstitutivne), pogojne (začasne) in obvestilne (deklaratorne) vpise.

- Konstitutivni vpisi so tisti, na podlagi katerih nastane neka nova pravica ali dejstvo. Dokončni oziroma konstitutivni vpisi so zlasti vpisi ustanovitve družb, statusnih in drugih sprememb subjektov vpisa ter njihovega prenehanja.
- Pogojni oziroma začasni vpisi so tisti, ki se vpisujejo kot predznanba v sodni register pogojno (vpis bo dokončen in bo učinkoval kot dokončen šele, ko bo izpolnjeno določeno dejstvo), zato tudi je ta vpis začasen, pričakuje se nastanek določenega dejstva in z nastankom le-tega bo začasni vpis postal dokončen ali pa bo izbris upravičen z drugim dokončnim vpisom.
- Obvestilni oziroma deklaratorni vpisi so vpisi podatkov, ki se nanašajo na že obstoječe dejstvo oziroma že nastali pravici. Gre za vpis že obstoječega dejstva, ki postane z vpisom javno in z objavo javno znano vsakomur. Obvestilni vpisi se vpisujejo v obliki zaznambe, to je na primer vpis o sprožitvi spora, o imenovanju direktorja in podobno (Ivanjko in Kocbek, 1994, str. 122).

Podatki, ki se vpisujejo v sodni register, so:

- enotna identifikacijska številka,
- firma oziroma ime in skrajšana firma,
- sedež firme (ulica, hišna številka, pošta),
- pravnoorganizacijska oblika,
- datum akta o ustanovitvi (pogodbe, statuta oziroma drugega akta), na podlagi katerega se vpiše ustanovitev subjekta v sodni register,
- podatki, povezani z ustanovitelji, družbeniki oziroma člani subjekta vpisa,
- podatki, povezani z osebami, pooblaščenimi za zastopanje subjekta vpisa,
- čas trajanja subjekta vpisa, če je ustanovljen za določen čas,
- podatki, povezani s postopkom prisilne poravnave, likvidacije oziroma stečaja,
- podatki, povezani z drugimi načini prenehanja subjekta vpisa,
- sklenitev, sprememba in prenehanje podjetniške pogodbe ter identifikacijski podatki sopogodbenika.

Kadar je subjekt vpisa delniška družba, komanditna delniška družba ali družba z omejeno odgovornostjo, se v sodni register poleg vseh naštetih podatkov vpišejo še podatki o:

- članih nadzornega sveta ali upravnega odbora (enotna identifikacijska številka, priimek in ime, datum imenovanja, datum odpoklica), višini osnovnega kapitala,

- povečanju in zmanjšanju osnovnega kapitala ter sklepih pristojnih organov družbe, povezanih s povečanjem in zmanjšanjem osnovnega kapitala,
- statusnih preoblikovanjih (združitvev, delitev, prenos premoženja ali sprememba pravnoorganizacijske oblike) in pogodbi, ki je bila pravni temelj statusnemu preoblikovanju,
 - pravnomočnih sodnih odločbah o ugotovitvi ničnosti kapitalske družbe.

5.2 POSLOVNI REGISTER

Poslovni register je osrednja in edina baza podatkov o vseh poslovnih subjektih (zasebnega, javnega in civilnega prava) in njihovih poslovnih enotah, ki imajo sedež v Sloveniji in opravljajo pridobitno ali nepridobitno dejavnost. Vsi podatki se zapisujejo v centralno vodeno informatizirano bazo.

Poslovni register je administrativni register, ki je organiziran tako, da ima svoje izpostave po vsej državi. Ima vlogo primarnega registra za vse samostojne podjetnike posameznike, za vse druge pravnoorganizacijske oblike poslovnih subjektov pa ima vlogo izvedenega registra. Poslovni register vodi, vzdržuje in upravlja AJPES.

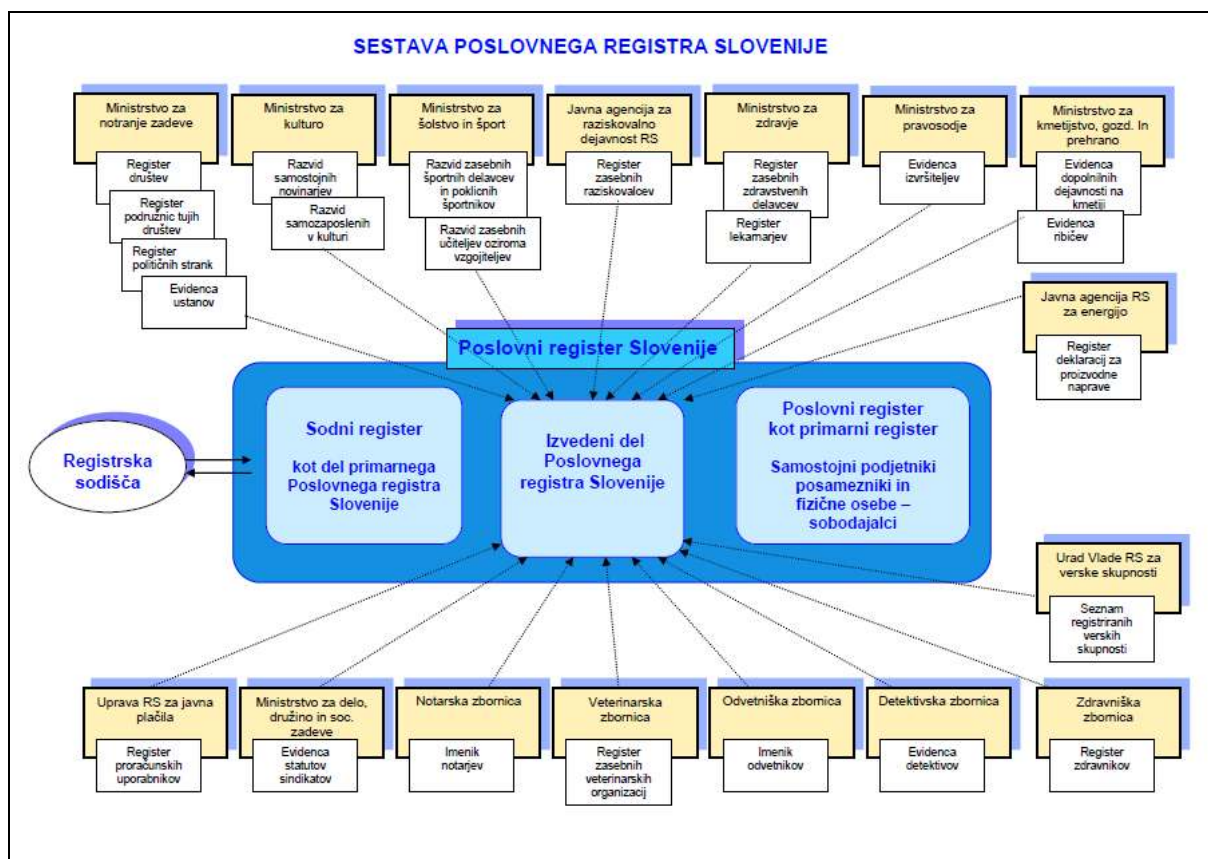
Osnovni cilj in namen poslovnega registra sta vzpostavitev možnosti pregleda podatkov o različnih poslovnih subjektih za potrebe države in drugih uporabnikov ter potreba, da se vsem poslovnim subjektom določi enolična identifikacija, ki se bo obvezno uporabljala v poslovnem in finančnem prometu ter izmenjavi podatkov.

Poslovni register je pomemben vir podatkov o poslovnih subjektih za administrativno–strokovne naloge, statistične, analitične in tržne namene. Predvsem je namenjen izvajanju funkcij države in zadovoljevanju potreb poslovnih subjektov ter usklajevanju državne statistike z evropskimi standardi. Na osnovi tega registra so poleg AJPES vzpostavili svoje administrativne evidence in registre tudi številni drugi organi in organizacije, na primer davčna uprava, banke, ministrstva, ki jih tudi tekoče posodablja s podatki iz poslovnega registra. Podatke poslovnega registra pa pri svojem poslovanju uporablja tudi mnogo drugih poslovnih subjektov (gospodarske družbe, občine, ...).

Za vodenje in vzdrževanje poslovnega registra ter za ugotavljanje varnosti pravnega prometa obdeluje upravljavec registra naslednje podatke o posamezni enoti poslovnega registra: datum vpisa v poslovni register, matično številko, davčno številko in oznako o zavezanosti za DDV, firmo ali ime, skrajšano ime, če ta obstaja, sedež enote, datum akta o ustanovitvi, podatke o vpisu pri registrskem organu (organ, datum, številka akta o vpisu in zaporedna številka), glavno dejavnost po uredbi, ki določa SKIS, pravnoorganizacijsko obliko, šifro proračunskega uporabnika, osebne podatke o ustanoviteljih in zastopnikih, poreklo in države ustanovitvenega kapitala, podatke o lastniških deležih, podatke o poslovanju in številkah računov, telefon, telefaks, elektronski naslov in naslov spletne

strani, podatke o spremembah (vrsta in datum), podatke o izbrisu (vrsta, datum, pravni naslednik).

Slika 3: Slikovni prikaz sestave Poslovnega registra Slovenije

Vir: AJPES, 2010

5.3 SISTEM e-DEM

Portal e-DEM je programska oprema, ki omogoča elektronsko zajemanje podatkov o vsebini predlogov za vpis v sodni register in elektronsko pošiljanje predlogov za vpis v sodni register. Vstopna točka je točka DEM ali notar, ki v imenu predlagatelja vloži predlog za vpis v sodni register v elektronski obliki. Namen portala je uporabnikom omogočiti čim lažje, enostavno, hitro in brezplačno poslovanje z javno upravo.

Portal je razdeljen na dva dela, in sicer za samostojne podjetnike in za gospodarske družbe.

Sistem DEM omogoča podjetjem, da na enem mestu brezplačno, hitro in brez obrazcev opravijo postopke, potrebne za začetek poslovanja. Gre za možnost opravljanja večjega števila upravnih storitev preko vstopnih točk, na primer vpis v poslovni register, vpis v davčni register, prijavo akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti, prijavo za

zdravstveno ter pokojninsko zavarovanje, prijavo za obračun prispevkov za socialno varnost, prijavo zavarovanj družinskih članov podjetnika – otrok do 18. leta starosti za zdravstveno zavarovanje, vpis sprememb podatkov ali izbris subjekta, identifikacijo za namen davka na dodano vrednost, oddajo vloge za pridobitev obrtnega dovoljenja.

Vstopne točke VEM so opredeljene v 7. členu Uredbe o vodenju in vzdrževanju Poslovnega registra Slovenije, ki določa, da so točke VEM:

- izpostave AJPES,
- upravne enote in krajevni uradi,
- vstopna točka JAPTI in drugi izvajalci nalog in programov podjetniškega in inovativnega okolja - lokalni podjetniški centri,
- vstopne točke, podprte s projektom Phare – vzpostavitev sistema vse na enem mestu,
- vstopne točke Obrtne zbornice Slovenije in območnih obrtnih zbornic,
- vstopne točke GZS in območnih gospodarskih zbornic,
- davčni uradi Davčne uprave Republike Slovenije.

Na vstopni točki VEM se lahko pripravi ustanovitveni akt oziroma družbena pogodba, predlog za vpis ter potrebni drugi dokumenti. Spletna aplikacija VEM je zasnovana tako, da so najpomembnejši podatki v predlogu za vpis pod kontrolo drugih uradnih registrov (Centralni register prebivalstva, Register prostorskih enot, Poslovni register Slovenije) in šifrantov (šifrant Standardne klasifikacije dejavnosti, oblik, družb, ...) s čimer se možnost napak praktično odpravlja.

6 PRIMERJAVA ENOOSEBNE D. O. O. IN S. P.

Zakon o gospodarskih družbah v šestem odstavku 3. člena opisuje samostojnega podjetnika kot »fizično osebo, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja«.

Enoosebna družba z omejeno odgovornostjo je na videz zelo podobna samostojnemu podjetniku posamezniku. Veliko oseb se odloči za ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo zaradi omejene odgovornosti družbenika, za razliko od samostojnega podjetnika, katerega odgovornost je neomejena, in zaradi razlike pri obdavčitvi dobička. Tudi poslovne stranke bolj zaupajo poslovanju z družbo z omejeno odgovornostjo kot poslovanju s samostojnim podjetnikom. Pri družbi je namreč zakonsko določen minimalni osnovni kapital, s katerim so njihovi posli bolj zavarovani kot posli s podjetniki brez določenega osnovnega kapitala. V obdobju recesije oziroma krize samostojni podjetnik tvega več kot preko družbe z omejeno odgovornostjo. Samostojni podjetnik lahko zaradi splošne plačilne nediscipline, kljub dobremu delu, postane plačilno nesposoben.

Pri realizaciji podjetniške ideje se posamezniki srečajo s temeljno dilemo, katero primerno obliko izbrati, da bo omogočala uresničevanje njegove podjetniške ideje. Pri tem je odločitev navadno odvisna predvsem od splošnega odgovora na vprašanje, ali izbrana organizacijska oblika omogoča preprosto in pregledno poslovanje ob optimalnih stroških in davčnih obveznostih. S to dilemo se ne srečujejo samo »začetniki«, temveč tudi tisti, ki imajo za seboj že več let poslovanja. Med bistvenimi dejavniki oziroma merili pri odločanju o posamezni obliki organiziranja podjetništva bi morale biti tudi možnosti in obseg socialnega varstva, ki ga posamezen socialno-pravni položaj omogoča, ter stroški, ki so s takim zavarovanjem povezani.

Posamezniki prepogosto spregledajo pravno ureditev socialnih zavarovanj oziroma možnosti vsaj delnega prilagajanja teh zavarovanj lastnim potrebam, željam in pričakovanjem. Sistem socialnih zavarovanj je v Sloveniji urejen v številnih zakonih in podzakonskih aktih, zato je ureditev razdrobljena, nepregledna, deloma tudi nasprotujoča si. Vse to posamezniku močno otežuje proučevanje različnih možnosti, ki jih socialna zakonodaja ponuja, in to, da se na podlagi take analize ekonomsko racionalno odloči o želeni obliki organiziranja gospodarske dejavnosti. Glede na statistične podatke Agencije RS za javnopravne evidence in storitve ter Statističnega urada RS sta najpogostejši pravnoorganizacijski obliki organiziranja gospodarske dejavnosti v Sloveniji družba z omejeno odgovornostjo (d. o. o.) in samostojni podjetnik (s. p.). Obe obliki organiziranja podjetništva lahko ustanovi posamezna fizična oseba, zato sta pravno in ekonomsko neposredno primerljivi ter medsebojno konkurenčni. Obe obliki imata prednosti in slabosti (Cepec, 2009, str. 24).

V spodnji tabeli sem primerjala razlike med samostojnim podjetnikom in družbo z omejeno odgovornostjo.

Tabela 1: Razlike med s. p. in d. o. o.

	Samostojni podjetnik – s. p.	Družba z omejeno odgovornostjo – d. o. o.
<i>Pravnoorganizacijska oblika</i>	fizična oseba, ki opravlja dejavnost	pravna oseba
<i>Osnovni kapital</i>	ni potreben	minimalno 7.500,00 € (denar ali stvari)
<i>Vodenje poslovnih knjig</i>	enostavno ali dvostavno knjigovodstvo	dvostavno knjigovodstvo
<i>Odgovornost</i>	z vsem svojim premoženjem	samo s svojim deležem v družbi (kapitalom podjetja)
<i>Denarna sredstva na računu</i>	njegova last - lahko prosto razpolaga	last družbe

Veliko podjetnikov se na začetku svoje podjetniške poti odloči za poslovanje na podlagi statusa samostojnega podjetnika. Zakon dovoljuje, da se tisti samostojni podjetniki, ki so to statusno obliko »prerasli«, preoblikujejo v kapitalsko družbo.

ZGD-1 v 667. členu navaja, da se lahko podjetnik statusno preoblikuje:

- s prenosom podjetja na novo kapitalsko družbo, ki se ustanovi zaradi prenosa podjetnikovega podjetja ali
- s prenosom podjetja na prevzemno kapitalsko družbo.

6.1 TEMELJNI STATISTIČNI PODATKI

Pri ugotavljanju števila družb z omejeno odgovornostjo in števila samostojnih podjetnikov izhajamo iz dveh različnih virov, Agencije RS za javnopravne evidence in storitve (AJPES), ki izkazuje podatke za vse registrirane družbe in samostojne podjetnike, ter Statističnega urada RS (SURS).

V skladu s podatki AJPESA je bilo ob koncu leta 2009 v Sloveniji registriranih 55.236 družb z omejeno odgovornostjo, od tega 3.751 enoosebnih družb z omejeno odgovornostjo, kjer je ustanovitelj fizična oseba, ter 73.892 samostojnih podjetnikov.

Število družb z omejeno odgovornostjo se je v zadnjih štirih letih povečalo za približno osem odstotkov, število samostojnih podjetnikov pa se je v istem obdobju povečalo za nekaj več kot pet odstotkov. Obe pravnoorganizacijski obliki organiziranja skupaj zaposlujeta 46 odstotkov vsega slovenskega delovno aktivnega prebivalstva, kar pomeni, da sta zelo pomemben gospodarski in socialni dejavnik.

Tabela 2: Število novoustanovljenih s. p. in d. o. o. v letih

	2006	2007	2008	2009
<i>S. P.</i>	64.297	67.117	70.903	73.892
<i>D. O. O.</i>	43.386	47.316	51.407	55.236

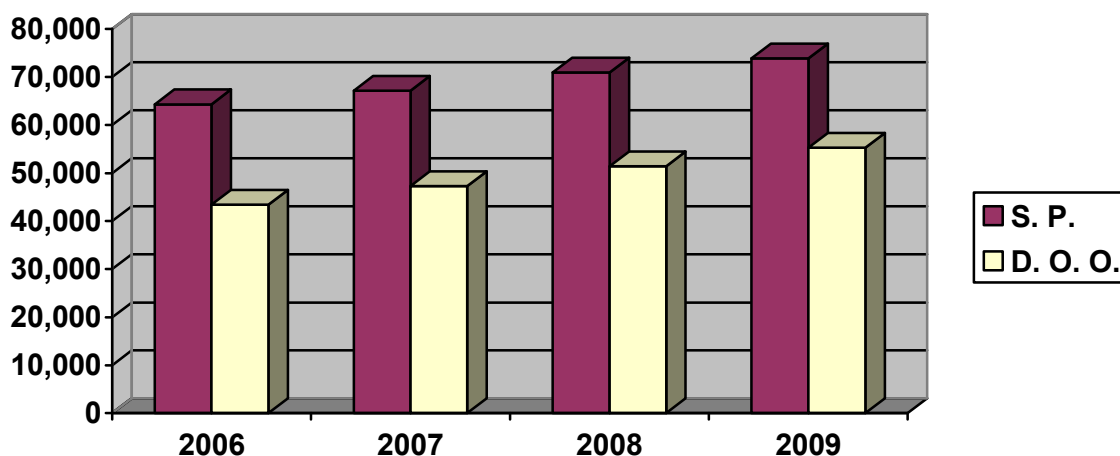
Vir: AJPES, 2010

Tabela 3: Število novoustanovljenih enoosebnih d. o. o. z eno fizično osebo kot ustanoviteljem v letih

	2006	2007	2008	2009
<i>ENOSEBNI D. O. O.</i>	1.279	2.610	3.747	3.751

Vir: AJPES, 2010

Tabela 4: Število novoustanovljenih s. p. in d. o. o. v letih

Vir: AJPES, 2010

6.2 SISTEM SOCIALNE VARNOSTI

Zakon o gospodarskih družbah samostojnega podjetnika opredeljuje kot fizično osebo, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja. Pridobitna dejavnost pa je po zakonu vsaka dejavnost na trgu, ki se opravlja zaradi dobička. Samozaposlena oseba je oseba, ki je ekonomsko aktivna in te aktivnosti ne opravlja na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Samozaposlena oseba je torej oseba, ki opravlja ekonomsko aktivnost z namenom pridobivanja dobička in ni delavec. Skupina samozaposlenih oseb se torej razlikuje predvsem od pojma delavec, saj opravlja samozaposleni del samostojno in neodvisno. Skupina samozaposlenih ni homogena, saj so v njej osebe, ki opravljajo različne vrste dovoljenih samostojnih dejavnosti oziroma poklicev. Mednje uvrščamo osebe, ki samostojno opravljajo gospodarsko dejavnost (samostojni podjetniki, obrtniki), kulturno dejavnost, dejavnost na področju medijev, zdravstva, socialne varnosti, odvetništvo, notariat, ... Za samozaposlene osebe je značilno, da dohodek pridobivajo samostojno, s »pomočjo« pridobitne dejavnosti. Z vidika delovnega prava samozaposlene osebe nimajo posebnega varstva, saj takšno varstvo po naravi stvari ni mogoče oziroma potrebno. Drugače je na področju socialnega varstva, kjer imajo samozaposleni dolžnost in pravico, da se vključujejo v vse oblike socialnih zavarovanj.

Zakon določa, da je družba z enim družbenikom tista družba z omejeno odgovornostjo, ki jo ustanovi en sam družbenik, oziroma tista družba z omejeno odgovornostjo, ki ima samo enega družbenika. Za takšno družbo se uporabljajo pravila o družbi z omejeno odgovornostjo, razen če ni v zakonu izrecno drugače določeno. Ustanovitelj enoosebne d. o. o. lahko v skladu s slovensko zakonodajo z vidika socialnega in delovnega varstva izbira

med različnimi pravnimi statusi v družbi. Lahko je zgolj družbenik, lahko je poslovodja v civilnopravnem odnosu ali pa tudi poslovodja, ki je v »svoji« družbi zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi in je tako z družbo tudi v delovnem razmerju.

V sistemu socialnega varstva v Sloveniji je status družbenika gospodarske družbe posebna »kategorija« zavarovancev v obveznih socialnih zavarovanjih. V enoosebnih d. o. o. so družbeniki skoraj vedno hkrati tudi poslovodje »svoje« družbe. Zakon določa, da se za poslovodstvo štejejo organi ali osebe, ki so po zakonu ali aktih družbe pooblaščen, da vodijo posle družbe. Vodenje poslov v družbi z omejeno odgovornostjo opravlja poslovodja (direktor). Poslovodna oseba samostojno opravlja vodenje poslov in zastopanje družbe, kar pomeni, da poslovodja sprejema odločitve o poslovanju družbe. Večina poslovodij (direktorjev) je v delovnem razmerju z družbo, ki jo vodijo. Ker v Sloveniji ne zakonodaja ne praksa ne ločita med pravnim položajem družbenika v večosebnih družbah z omejeno odgovornostjo in položajem družbenika v enoosebni d. o. o., lahko tudi družbenik v enoosebni d. o. o. sklene pogodbo o zaposlitvi poslovodne osebe »sam s seboj«. To pomeni, da je ista oseba hkrati družbenik, poslovodja in delavec v družbi. V skladu s slovensko zakonodajo lahko funkcijo poslovodje v enoosebni d. o. o. torej opravljamo na pravnem temelju pogodbe o poslovanju, ki je pogodba obligacijskega, civilnega prava ali na podlagi pogodbe o zaposlitvi poslovodne osebe, ki je pogodba delovnopravnega značaja. Odločitev o obliki razmerja je povsem prepuščena avtonomiji družbenika. Pogodba o zaposlitvi poslovodne osebe je pogodba o zaposlitvi, zato je potrebno upoštevati določila in omejitve iz Zakona o delovnih razmerjih. Zakonodajalec je pri zaposlitvi poslovodne osebe upošteval posebno naravo opravljanja poslovodne funkcije, zato pogodbenima strankama dovoljuje, da drugače uredita pogoje in omejitve delovnega razmerja za določen čas, delovni čas, zagotavljanje odmorov in počitkov, plačilo za delo, disciplinsko odgovornost ter prenehanje pogodbe o zaposlitvi. Razmišljanje o posameznih izjemah pri enoosebnih družbah z omejeno odgovornostjo ni smiselna, saj si ni mogoče zamisliti konflikta med pogodbenimi strankami, ker je pogodbeni stranka de facto samo ena.

Možnost in obseg vključenosti posameznih statusov v sisteme socialnih zavarovanj

Sistem socialne varnosti je sistem, v katerem je posameznik, ki je v nekem pravnem razmerju z nosilcem socialne varnosti, ob nastopu socialnega primera (bolezen, starost, brezposelnost) upravičen do materialnih ali naravnih dajatev iz socialne varnosti. Pravice iz naslova socialne varnosti so zelo pomemben dejavnik pri odločanju o statusni obliki organiziranja podjetništva, saj so bistvene pri zagotavljanju določene življenjske ravni v obdobjih, ko posameznik iz različnih razlogov ni sposoben opravljati pridobitnega dela. Slovenska zakonodaja pozna širok sistem socialnih zavarovanj, saj spadajo vanj pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti ter zavarovanje za primer starševstva. Poleg teh zavarovanj imajo posamezniki v skladu z Zakonom o socialnem varstvu še pravice do storitev, ki so namenjene odpravljanju socialnih stisk.

Obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje zagotavlja pravico do pokojnine (starostno, invalidsko, vdovsko, družinsko, dedno), pravice iz invalidskega zavarovanja (rehabilitacija, nadomestilo za invalidnost, premestitev in delo s krajšim delovnim časom od polnega, ...), dodatne pravice (pravica do dodatka za pomoč in postrežbo ter pravica do invalidnine) in druge pravice (odpravnina, oskrbnina in pravica do letnega dodatka). Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju določa širok krog obveznih zavarovancev, med katere uvršča tudi zaposlene na podlagi pogodbe o zaposlitvi, osebe, ki v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja opravljajo delo, za katerega prejemajo plačilo najmanj v mesečnem znesku minimalne plače, če niso obvezno zavarovane na drugi podlagi, samozaposlene ter družbenike zasebnih družb in zavodov, ki so poslovodne osebe in niso zavarovane na drugi podlagi. Zelo zanimiva in hkrati pomembna je določba 25. člena ZPIZ-1, ki določa, da se oseba, če hkrati izpolnjuje pogoje za vključitev v obvezno zavarovanje po več podlagah, obvezno zavaruje po tisti podlagi, ki je v zakonu navedena pred drugimi podlagami, po katerih bi bila vključena v zavarovanje. Posameznik ne more samostojno izbrati pravne podlage za zavarovanje, če izpolnjuje več pogojev za vključitev v obvezno zavarovanje. Torej oseba, ki je v delovnem razmerju in hkrati opravlja še samostojno dejavnost ali pa je poslovodja in družbenik v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo, ne more izbirati pravne podlage za zavarovanje, ampak je lahko v skladu z navedeno določbo zakona obvezno zavarovana kot delavec.

Poslovodja v družbi z omejeno odgovornostjo, v kateri je poslovodja tudi edini družbenik, se ne more zavarovati na podlagi pogodbe o zaposlitvi, temveč le kot samozaposleni.

V slovenski ureditvi pokojninskega in invalidskega zavarovanja imajo samozaposleni sicer enake pravice kot delavci, nimajo pa pravice do delne pokojnine ob vnovičnem vstopu v zavarovanje, pravice do premestitve na drugo delovno mesto s krajšim oziroma polnim delovnim časom ter pravice do nadomestila za invalidnost. Vsak samostojni podjetnik, ki ni zavarovan na podlagi delovnega razmerja, se obvezno vključi v zavarovanje z dnem vpisa v register samostojnih podjetnikov posameznikov. Obvezno zavarovanje ni vezano na kakšen dodaten premoženjski pogoj. ZPIZ-1 omogoča samozaposlenemu, ki v obdobju treh zaporednih let iz naslova dejavnosti samozaposlenega ne presega letnega zneska minimalne plače zaposlenega (v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, razen razlika v obrestih, v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino), doseženega v posameznem letu in ugotovljenega na podlagi odločbe davčnega organa, da zaprosi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za izstop iz obveznega zavarovanja. Samozaposleni dobi pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja v primeru I. in II. kategorije invalidnosti, v primeru III. kategorije invalidnosti pa lahko uveljavi pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega in pravico do delne invalidske pokojnine, če izpolnjuje pogoje, ki jih za pridobitev teh pravic določa ZPIZ-1. Pogoj za pridobitev pravic do starostne pokojnine je poleg splošnih pogojev o starosti in delovni dobi tudi prenehanje obveznega zavarovanja. Pri samostojnih podjetnikih to pomeni, da je pogoj za pridobitev pokojnine izbris iz registra samostojnih podjetnikov.

ZPIZ-1 določa, da se kot zavarovanci obveznega zavarovanja štejejo tudi družbeniki, ki so poslovodne osebe in prejemajo plačilo najmanj v mesečnem znesku minimalne plače in niso obvezno zavarovani na drugi podlagi, in tisti družbeniki zasebnih družb in zavodov, ki so poslovodne osebe in niso zavarovani na drugi podlagi. Če je družbenik poslovodja in če izpolnjuje pogoj glede minimalne plače, se mora zavarovati kot zaposleni in ne kot samozaposleni.

Zdravstveno zavarovanje delimo na obvezno zdravstvo zavarovanje, ki spada v sklop obveznih socialnih zavarovanj in katerega nosilec je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ter na prostovoljno dodatno zdravstveno zavarovanje, ki ni v sistemu obveznih socialnih zavarovanj. Prostovoljno zdravstveno zavarovanje je pogodbeni dogovor med zavarovalnico in zavarovancem. Pogoj za vstop v prostovoljno zdravstveno zavarovanje je urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje. Obvezno zdravstveno zavarovanje pokriva riziko bolezni in poškodbe izven dela in tudi riziko poklicnih bolezni in poškodb pri delu. Z obveznim zavarovanjem se zavarovanim osebam v obsegu, ki ga določa Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, zagotavlja plačilo zdravstvenih storitev, nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela, pogrebna in posmrtnina ter povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev.

Sistem zdravstvenega varstva je v Sloveniji utemeljen na načelu upravičenosti vseh prebivalcev do osnovnih zdravstvenih storitev. Med obveznimi zavarovanci so med drugimi navedene tudi zaposlene osebe, samozaposlene osebe in osebe, ki so lastniki zasebnih podjetij v Sloveniji, če niso zavarovane iz drugega naslova (družbeniki).

Samostojni podjetniki imajo v primerjavi z osebami, ki so v delovnem razmerju, povsem enak obseg pravic iz naslova zdravstvenih storitev. Z vidika posameznika nastane med delavcem in samozaposlenim razlika v tem, da je delavec upravičen do nadomestila plače za časčasne odsotnosti z dela zaradi bolezni do 30. dneva v breme delodajalca (torej je to neposredni strošek delodajalca), samozaposlenemu pa odsotnost z dela do 30. dneva pomeni neposredni strošek njegovega dela in ga ta strošek neposredno ekonomsko bremeni. Do dodatne razlike med samozaposlenimi in zaposlenimi pride v primeru, ko zaposlenemu v časučasne zadržanosti preneha delovno razmerje. Zaposleni ima v takem primeru pravico do prejemanja nadomestila še 30 dni po prenehanju oziroma – če gre za časčasno odsotnost zaradi poklicne bolezni ali poškodbe pri delu – pravico do prejemanja nadomestila za ves časčasne odsotnosti. Take pravice samozaposleni nima.

Obseg zavarovanja obvezno zavarovane osebe, ki je lastnik zasebnega podjetja, je enak statusu samozaposlenih oseb.

Obseg zdravstvenega zavarovanja je pri vseh statusnih oblikah zelo podoben oziroma kar enak. Temeljna prednost, ki jo »imajo« zaposlene osebe, je v tem, da imajo, ekonomsko gledano, pravico do nadomestila zaradi časčasne odsotnosti z dela zaradi bolezni ali poškodbe že od prvega dneva odsotnosti, samozaposleni in družbeniki pa imajo takšno pravico šele po 31 dnevih. Vendar ta pravica ne izhaja iz zdravstvenega zavarovanja,

temveč iz določil Zakona o delovnih razmerjih. Ta temeljna razlika postane manj pomembna, če upoštevamo, da nosi stroške odsotnosti prvih 30 dni delodajalec, ki pa se v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo ekonomsko gledano praktično izenači z delavcem.

Zavarovanje za primer brezposelnosti imajo po Zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti pravico do denarnega nadomestila, povračila prevoznih in selitvenih stroškov, pravico do zdravstvenega varstva ter pravico do pokojninskega in invalidskega zavarovanja za čas brezposelnosti. Te pravice imajo zavarovanci v primeru brezposelnosti ob izpolnjevanju pogojev za pridobitev posamezne pravice. Za primer brezposelnosti so obvezno zavarovane samo osebe v delovnem razmerju, prostovoljno pa se lahko v sistem zavarovanja za primer brezposelnosti med drugimi vključijo tudi samozaposlene osebe in osebe, ki so lastniki gospodarskih družb, če niso zavarovani na drugi podlagi.

Poslovodja v enoosebni d. o. o. ima enake pravice iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti kot vsi drugi zavarovanci, ki so v delovnem razmerju in jim to preneha zaradi delodajalca. Za brezposelno osebo se šteje oseba, ki ni v delovnem razmerju, kar pomeni, da pridobi poslovodja pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti, ko poleg vseh drugih pogojev izpolni osnovni pogoj, da brez svoje krivde ali volje ostane brez zaposlitve.

Samozaposleni niso obvezno zavarovani za primer brezposelnosti, lahko pa v sistem zavarovanja vstopijo prostovoljno. Zavarovanci, ki niso zavarovani na podlagi delovnega razmerja, ne morejo uveljaviti pravice do denarnega nadomestila, če odjava iz obveznega zavarovanja ni bila posledica objektivnih razlogov, zlasti dalj časa trajajoče bolezni zavarovanca, elementarne nesreče, večje materialne škode na premoženju zavarovanca, izgube poslovnega prostora ali izgube poslovnega partnerja, na katerega je bilo poslovanje v celoti vezano. 16. člen ZPIZ določa, da se za brezposelno osebo šteje:

- oseba, ki ni v delovnem razmerju,
- samozaposlena oseba, katere dobiček iz dejavnosti, ki je ugotovljen brez upoštevanja znižanj in davčnih olajšav v skladu s predpisi o dohodnini ter povečan za obračunane obvezne prispevke za socialno varnost, ni presegal zneska zajamčenega nadomestila plače,
- lastnik ali solastnik gospodarskih družb, ki ni zavarovan na drugi podlagi in v katerih dobiček, zmanjšan za plačane prispevke za obvezno socialno zavarovanje, v zadnjem koledarskem letu pred nastankom brezposelnosti ni presegal zneska zajamčenega nadomestila plače.

Za brezposelno osebo šteje tudi oseba, ki je bila do nastanka brezposelnosti v delovnem razmerju in hkrati samozaposlena oseba, če njen dobiček iz dejavnosti, ki je ugotovljen brez upoštevanja znižanj in davčnih olajšav v skladu s predpisi o dohodnini ter z upoštevanjem obračunanih obveznih prispevkov, ni presegal zneska zajamčenega

nadomestila plače v zadnjem koledarskem letu pred nastankom brezposelnosti. Dodaten pogoj je še, da je oseba, zmožna za delo, prijavljena na Zavodu RS za zaposlovanje in na voljo za zaposlitev ter je aktivni iskalec zaposlitve.

Za brezposelno osebo štejejo osebo, ki je bila ob nastanku brezposelnosti v delovnem razmerju in hkrati samozaposlena oseba, če njen dobiček iz dejavnosti ni presegal zneska zajamčenega nadomestila plače v zadnjem koledarskem letu. Sodišče je v enem primeru odločilo, da se oseba, ki ji preneha pogodba o zaposlitvi, a ima hkrati status družbenika v d. o. o., šteje za brezposelno samo, če v koledarskem letu pred nastankom brezposelnosti iz naslova bilančnega dobička ni presegla dohodka v višini zneska zajamčenega nadomestila plače.

Poslovodne osebe na podlagi civilnopravne pogodbe se ne morejo zavarovati za primer brezposelnosti. Izjema je enoosebna d. o. o., kjer je poslovodja tudi edini družbenik družbe, torej je po zakonskem besedilu lastnik gospodarske družbe in se lahko prostovoljno vključi v zavarovanje na podlagi statusa družbenika družbe. Za brezposelnega »družbenika« se šteje lastnik gospodarske družbe, ki ni zavarovan na drugi podlagi, dobiček te družbe, zmanjšan za plačane prispevke za obvezno socialno zavarovanje, pa v zadnjem koledarskem letu pred nastankom brezposelnosti ni presegal zneska zajamčenega nadomestila plače.

Temeljna razlika pri posameznih statusnih oblikah je v dejstvu, da so zaposlene osebe obvezno zavarovane, osebe z drugimi statusi – ob izpolnjevanju predpisanih pogojev – pa se v zavarovanje lahko vključijo prostovoljno. Bistvena razlika je tudi v ugotavljanju, kdaj posamezni zavarovanci, glede na različen temelj zavarovanja, pridobijo pravico do uveljavljanja nadomestila za primer brezposelnosti, pri čemer se v praksi težave pojavljajo predvsem pri zaposlenih poslovodjih in samostojnih podjetnikih, kjer je težko opredeliti oziroma odločiti o tem, da do prenehanja statusa zavarovanca ni prišlo zaradi njihove volje ali krivde. Če ima posameznik poleg redne zaposlitve še popoldanski s. p. ali delež v gospodarski družbi, se, če izpolnjuje pogoje glede višine dohodka, ne šteje za brezposelno osebo in ni upravičen do nadomestila za brezposelnost.

6.3 PRISPEVKI ZA OBVEZNA SOCIALNA ZAVAROVANJA

Stopnje prispevkov za obvezna socialna zavarovanja ter osnove za obračunavanje in plačevanje prispevkov za obvezna socialna zavarovanja določa Zakon o prispevkih za socialno varnost (ZPSV). Določa obračunavanje in plačevanje ter stopnje prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti ter določa osnovo za obračunavanje in plačevanje prispevkov za zaposlovanje. Posamezna vprašanja pri določanju osnov za odmero prispevkov so določena v matičnih zakonih, ki urejajo posamezno obvezno socialno zavarovanje. Breme plačevanja prispevkov za obvezna socialna zavarovanja je v slovenskem pravu v osnovi razporejeno med delavce in

delodajalce, pri čemer samozaposleni sami nosijo del, ki ga sicer krije delodajalec. Osnove za odmero prispevkov so za delavce in za delodajalca enake, razlikujejo pa se stopnje prispevkov. Poslovodja, ki je v delovnem razmerju z enoosebno d. o. o., pravno gledano plačuje samo delavčev del, strošek delodajalca pa nosi gospodarska družba, katere edini družbenik je sicer hkrati ravno ta poslovodja.

7 ZAKLJUČEK

Namen diplomskega dela je bil raziskati postopek ustanovitve in registracije enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo od začetka, od ideje oziroma potrebe po njeni ustanovitvi, do ustanovitve družbe. Z raziskavo sem potrdila pravilnost hipoteze. Razjasnila sem razlike, ki se pojavljajo pri ustanavljanju, organizaciji, delovanju enoosebne družbe, in razne druge vidike, ki se pojavljajo pri enoosebnih družbah z omejeno odgovornostjo v primerjavi s samostojnim podjetnikom.

Najprej je bilo potrebno ugotoviti, kako zakon definira gospodarsko družbo in kako na to gledajo pravni strokovnjaki. Temeljni predpis, Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), v 3. členu navaja, da je gospodarska družba pravna oseba, ki na trgu opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Pridobitna dejavnost je vsaka dejavnost, ki se opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička.

Pravni strokovnjaki posebej definirajo pojem družbe in posebej pojem podjetja, in sicer nekako takole: Družba je nosilec podjetništva in pravna oblika podjetja. Družba lahko obstaja brez podjetja, podjetje pa ne more obstajati brez družbe. Ta formulacija je mogoče širši javnosti malce težje razumljiva, toda v osnovi še vedno dovolj nazorna.

Družba z omejeno odgovornostjo je rezultat delovanja osebnih in delniških družb, kjer se je v praksi pojavila potreba po ustanovitvi nečesa vmesnega, neke vmesne družbe med tema dvema tipoma družb. Šlo je predvsem za potrebo iz prakse, ki naj bi jo teorija rešila, saj je bila ustanovitev delniške družbe precej zapletena, hkrati pa se je pojavila tudi potreba po omejevanju odgovornosti za obveznosti družbe.

Enoosebna družba z omejeno odgovornostjo, ki je bila predmet moje raziskave, je posebna oblika upravljanja premoženja družbenika. Je nekaj vmesnega med podjetnikom posameznikom in »običajno družbo z omejeno odgovornostjo«. Ugotovila sem, da se enoosebna družba loči od podjetnika po tem, da je enoosebna d. o. o. pravna oseba. Ustanovitelj oziroma edini družbenik te družbe ne odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem, kot je to primer pri podjetniku posamezniku, ki odgovarja z vsem svojim premoženjem.

Po definicijah gospodarske družbe, družbe z omejeno odgovornostjo in enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo sem proučila pogoje za ustanovitev in vpis v ustrezni register. Dotaknila sem se enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo, kot jo obravnava pravo Evropske unije. Proučila sem temeljne značilnosti akta o ustanovitvi in vpis v sodni register. Opisala sem pojem osnovnega kapitala in pojem varščine. Nadalje sem ugotovila in predstavila vlogo in pomen knjige sklepov ter nazadnje obravnavala temo, ki sem si jo postavila kot poglobljeno vprašanje svojega raziskovalnega dela: stroški in hitrost postopka

ustanovitve enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo. Kot zanimivost in poseben institut v obravnavani tematiki sem obdelala tudi vrste registrov in informatizacijo, ki je zelo pomemben segment pri hitrosti in ceni celotnega postopka od ideje do zaslužka.

Drugi poglavitni sklop moje raziskave je bila primerjalna analiza enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo in samostojnega podjetnika.

Vse ugotovitve iz tega raziskovalnega dela sem obravnavala v smislu pomoči vsem, ki se odločajo med ustanovitvijo enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo in samostojnim podjetjem in ki o tovrstnih zakonih, predpisih, navodilih, postopkih, ..., navadno vedo malo, skratka pomoči vsem, ki si želijo služiti kruh s svojim delom, s svojimi znanji in s pridobljenimi izkušnjami, istočasno pa ne poznajo davčnih posledic ustanovitve ene ali druge oblike delovanja družbe.

Ugotovila sem, da drži hipoteza, da je mogoče podjetje ustanoviti na enostaven način, hitro, brezplačno in vse opraviti na enem mestu. Vsem tistim posameznikom, ki razmišljajo, da bi se podali na podjetniško pot, sem ponudila pozitiven odgovor. Ta trenutek je podjetje mogoče ustanoviti na zelo enostaven način. Posamezniku torej ni potrebno, da je pravnik ali kakorkoli pravno podkovan.

Ugotovila sem, da postopke lahko uredimo v enem dnevu, brezplačno in celo vse na enem mestu. Ne potrebujemo več velikih vsot denarja, ne potrebujemo mesecev obiskovanja raznih uradov. Vse je mogoče opraviti na enem mestu, z osebnim obiskom točke VEM ali pa urediti preko spletnega portala.

S primerjavo ustanovitve in delovanja samostojnega podjetnika in enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo sem ugotovila, da je pri nas število registracij samostojnih podjetnikov večje, torej je ta oblika bolj uporabljana »pot v podjetništvo«. Pred dokončno odločitvijo vsem zainteresiranim predlagam še pridobitev dodatnih informacij o razlikah med eno in drugo obliko podjetniškega delovanja, predvsem glede na začetni položaj, stanje ali želje vsakega posameznika.

Zelo me je veselilo, da sem pri raziskavi naletela na prijazne ljudi iz prakse in na ljudi, ki opravljajo svojo uradniško delo prijazno do strank (uslužbenci AJPES-a, DURS-a, ...). Prav tako me veseli, če bom s to raziskavo kakorkoli komurkoli pomagala, da ustrezno zastavi svoje cilje in uspešno krene po poti podjetništva.

LITERATURA IN VIRI

- Literatura

- BOHINC, Rado, BRATINA, Borut, PIVKA, Hilda Marija (1999). Pravo gospodarskih družb. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
- IVANJKO, Šime, KOCBEK, Marjan (2003). Korporacijsko pravo; pravni položaj gospodarskih subjektov. GV Založba, d. o. o. Ljubljana.
- IVANJKO, Šime, KOCBEK, Marijan (1994). Pravo družb. ČZ Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana.
- KNAUS, Michael (2002). Pravo gospodarskih družb. ČZ Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana.
- MEŽNAR, Drago (2006). Podjetniško pravo. Moderna organizacija v okviru FOV Kranj, Kranj.
- PUHARIČ, Krešo (1995). Gospodarski pravo z osnovami prava. ČZ Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana.
- Veliki komentar Zakona o gospodarskih družbah; 1. knjiga (2007). GV Založba, Ljubljana.
- Veliki komentar Zakona o gospodarskih družbah; 3. knjiga (2007). GV Založba, Ljubljana.

- Viri

- Ministrstvo za javno upravo. Splošne osnovne informacije o uporabi aplikacije
- e-VEM. 2008
- Pravilnik o overitvi in vodenju knjige sklepov družbe z enim družbenikom. Uradni list RS, št. 111/2006.
- Uredba o sodnem registru. Uradni list RS, št. 49/2007.
- Uredba o vodenju in vzdrževanju Poslovnega registra. Uradni list RS, št. 121/06.
- Uredba o vpisu družb in drugih pravnih oseb v sodni register. Uradni list RS, št. 43/07.
- Zakon o gospodarskih družbah ZGD-1. Uradni list RS, št. 42/06.
- Zakon o poslovnem registru Slovenije – ZPRS-1. Uradni list RS, št. 49/06.
- Zakon o sodnem registru. Uradni list RS, št. 13/94.

- Članki iz revij

- CEPEC, Jaka (2009). S. p. ali d. o. o. - primerjava socialnega položaja. Podjetje in delo. 2009, št. 30, str. 24.
- RATNIK, Alenka (2002). Družba z omejeno odgovornostjo z enim družbenikom. Podjetje in delo. 2002, št. 5, str. 788.
- RAZPOTNIK, Nataša (2004). Za mnoge je s. p. še vedno bolj privlačen. Obrtnik. 2004, Letnik XXXIII, št. 9, str. 82-83.

- TRSTENJAK, Slavko (2002). Delniška družba z enim delničarjem. Podjetje in delo. 2002, št. 3, str. 628.
- **Internetni viri**
 - AJPES. Dostopno 26.06.2010 na: <http://www.ajpes.si/Registri>.
 - Državni portal za poslovne subjekte e-VEM. Dostopno 25.08.2010 na: <http://evem.gov.si/evem/>.
 - Podjetniški portal. Dostopno 25.08.2010 na: <http://www.podjetniski-portal.si/ustanavljam-podjetje/registracija-podjetja/druzba-z-omejeno-odgovornostjo-doo/Enoosebna-doo>.
 - Data, d. o. o., Podjetniške storitve za d. o. o. in s. p. Dostopno 04.09.2010 na: <http://data.si/sl-SI/1453/brezplacna-ustanovitev-podjetja-s-p-in-d-o-o-in-svetovanje-zagon-podjetja-registracija-d-o-o>.
 - Statistični urad RS. Dostopno 26.06.2010 na: <http://www.stat.si/letopis/LetopisVsebina.aspx?poglavje=3&lang=si&leto=2009>.
 - Državni portal e-uprava. Dostopno 25.08.2010 na: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/poslovni.euprava>.
 - Evropska komisija - Tvoja Evropa. Dostopno 05.09.2010 na: http://ec.europa.eu/youreurope/business/starting-business/setting-up/index_sl.htm.